

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CIX П'ЯТНИЦЯ, 8 ЛИСТОПАДА 2002 РОКУ ЧИСЛО 45 VOL. CIX FRIDAY, NOVEMBER 8, 2002 No. 45

Посольства США та Великої Британії вручили МЗС України висновки експертів щодо „Кольчуг"

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Повірена у справах Посольства США в Україні Мері Йованович і посол Великої Британії в Україні Роберт Брінклі 5 листопада вручили голові відділу контролю за озброєннями МЗС України Анатолію Щербі висновки американських та британських експертів щодо „Кольчуг". 13 американських та британських експертів працювали в Україні 13-19 жовтня з метою з'ясувати, чи продавала Україна в Ірак радарний комплекс „Кольчуга".

Звіт міжнародної комісії щодо „Кольчуг" буде детально проаналізовано і рішення щодо подальшої взаємодії з британсько-американською стороною буде передано найближчим часом, повідомила прес-секретар Президента України Олена Громницька .

Президент України Леонід Кучма не заперечує, що відносини між Україною та НАТО ускладнилися, але висловлює переконання, що безпідставні підозри щодо продажу зброї Іраку не вплинуть на процес співпраці України з Альянсом. На засіданні розширеної колегії міністерства оборони 5 листопада Л. Кучма зауважив: „Не секрет, що ми переживаємо тимчасові ускладнення у відносинах з Північно-Атлантичним альянсом", водночас, „я відкидаю логіку, що якісь підозри, під якими немає жодних реальних підстав, можуть торпедувати процес співпраці України і НАТО".

Україна не надала переконливих доказів того, що вона не продавала радарні установки „Кольчуга" в Ірак, заявив голова Верховної Ради Володимир Литвин 5 листопада після зустрічі з послом Великобританії Робертом Брінклі. В. Литвин підкреслив, що це є „основним висновком з тих, які передані українській стороні американо-британською комісією з розслідування цього питання". Крім того, з його слів, у висновку цієї комісії названі також певні застереження, що стосуються функціонування системи експортної контролі України. В. Литвин нагадав, що ця система „створювалася за допомогою розвинених західних країн і повністю була скопійована з їх досвіду". Він також додав, що американська сторона залишила сім питань, на які просить дати відповідь Україну, у тому числі й організувати зустрічі з рядом осіб з української сторони.

Народний депутат України, голова парляментського комітету з питань національної безпеки й оборони Георгій Крючков (фракція Компартії) збентежений висновками комісії з питання „Кольчуг", що, на його думку, порушує принцип презумпції невинности.

„Цей висновок просто вражає своєю нахабністю: в усьому світі існує таке поняття, як презумпція невинности. Не Україна повинна доводити, що вона не продавала, а повинні довести ті, хто обвинувачує. Не можна довести те, чого не було", – сказав він.

Говорячи про намір експертів одержати відповіді на сім питань і зустрітися з деякими особами, депутат висловив думку, що „це затіяно з метою дестабілізувати обстановку в Україні". „Поставили питання, але вже зробили висновок... Як це можна сприймати?" – задав депутат риторичне питання.

Г. Крючков вважає, що у створенні такої ситуації в Україні зацікавлені „за кордоном й усередині країни ті, хто спровокував цю ситуацію для того, щоб тримати країну в напрузі". „Не було б „Кольчуг", було б щось інше", – підкреслив депутат.

6 листопада Сполучені Штати оголосили, що очікують відповіді офіційного Києва на низку запитань, що виникли у результаті роботи фахівців.

Речник Державного департаменту у Вашінгтоні Ричард Баучер сказав, що звіт фахівців, а також відповідь українського уряду будуть ключовими чинниками при перегляді політики США стосовно України.

І. Я.

Республіканська партія перемогла на виборах

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Згідно з останніми повідомленнями перед виходом нашої газети Республіканська партія на проміжних виборах 5 листопада здобула контролю у Сенаті і зберегла більшість у Палаті представників.

У Сенаті республіканці здобули 51 голос, покищо на два більше, ніж було. Демократи мають 46 голосів. Серед незалежних кандидатів змін немає вони мають один голос (доля двох голосів ще не вирішена). У Палаті представників республіканці здобули 224 голоси, демократи – 204 а незалежні – 2.

Перемога республіканців дає Президентові Джордові Бушові більше можливостей для впровадження своєї політичної програми.

Республіканці збільшили кількість своїх представників у Палаті представників і повернули собі більшість у Сенаті, який раніше контролювали демократи більшістю одного голосу. Як звичайно, на проміжних виборах партія Президента втрачала місця, але на нинішніх виборах ситуація змінилася .

Аналітики кажуть, що зараз рівень популярности Президента Дж. Буша менший, ніж у часи масової підтримки після нападів 11 вересня, але результати виборів засвідчують його значну популярність. Президент-республіканець Джордж Буш 70 відсотків робочого часу в останні дні присвятив передвиборчій аґітації, що мабуть й мало позитивний вплив у користь кандидатів-республіканців.

Губернатор Фльориди, молодший брат Джорджа Буша, Джеб, переміг свого суперника з незначним відривом.

У перебігу вчорашнього голосування має бути повністю переобрана Палата представників Конгресу та 34 зі ста місць у Сенаті. Крім того, у 36 штатах відбулися вибори губернатора. Громадяни також голосували за кандидатів до місцевих органів влади.

Х. Ф.

Українсько-польська зустріч - крок до примирення

Р. Л. Хомяк

ЛЬВІВ. – Перше листопада – це львівське свято. І ще – галицьке, а також – діяспорне.

Першого листопада 1918 року з'явилася Західно-Українська Народна Республіка (ЗУНР) і Львів перебрали українські збройні сили. Протягом восьми десятків років львів'яни, галичани, діяспорники відзначають цю дату. Решта України довідується про неї щойно тепер. Совєтські підручники про неї не писали, або писали коротко і брехливо. Цього року у Львові історичну дату відзначили трохи інакше.

Вісімдесят чотири роки тому українці і поляки стріляли одні в одних. Цього року, їхні нащадки з обох сторін українсько-польського кордону зустрілись і разом помолились за спокій душ загиблих у, як вони заявляли, братовбивчій війні 1918 року. За круглим столом розглянуто тему „Що нам робити зі своєю історією?"

А тим часом львівські пластуни на вулицях міста влаштували теренову гру „Листопадовий чин", як це впродовж восьми десятиліть робили їхні попередники в різних частинах світу. Нинішні пластуни мають можливість зіграти все на дійсних, історичних місцях, отож вони „захопили" ратушу, пошту, телеграф і навіть банк на вулиці Листопадового чину, а також від-

(Закінчення на стор. 5)

Кардинали Любомир Гузар (зліва) і Мар'ян Яворський на спільній Богослужбі у Львові.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Вивчається питання участи у Празькій зустрічі НАТО

КИЇВ. – Питання участи у Празькій зустрічі НАТО міністра закордонних справ України А. Зленка зараз уважно вивчається. 30 жовтня було прийняте рішення Північноатлантичної ради, що зустрічі 21 - 22 листопада проводитимуться на рівні міністрів. Прес-секретар Президента Олена Громницька нагадала, що Президент України поїде до Праги на зустріч глав-держав НАТО і залишає за собою право приймати рішення щодо участи в Раді евроатлантичного партнерства. Але, як повідомлялося раніше, Україна отримала запрошення на зустріч НАТО 14 травня 2002 року на засіданні міністрів закордонних справ країн-членів НАТО в Рейк'явіку. Проте 30 жовтня в НАТО було вирішено, що засідання комісії „Україна-НАТО" на Празькій зустрічі Альянсу пройде не на рівні президентів, як було заплановано, а на рівні міністрів закордонних справ. Генеральний секретар НАТО Дж. Робертсон не приховував прямого зв'язку між звинуваченнями проти Києва у можливому продажу радарних систем Іракові і таким розвитком подій. І. Іванов, міністер закордонних справ Росії, сказав 1 листопада, що також візьме участь у Празькій зустрічі НАТО.

ЛЬВІВ. – Щоб гідно вшанувати пам'ять полеглих борців за незалежну Украяну у 1918 - 1920 роках, місцева влада та ряд громадських організацій організували 1 листопада низку акцій, присвячених річниці проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Представники влади поклали квіти на могили воїнів УГА на Личаківському і Янівському кладовищах.

На головній площі музею-заповідника „Личаківський цвинтар" (на фото вгорі) відбулося перепоховання Президента ЗУНР Євгена Петрушевича, військового міністра УГА Дмитра Вітовського і його ад'ютанта Юліяна Чучмана. Цій події додали урочистости пластуни та курсанти ліцею імені Героїв Крут. На могилах українських та польських вояків відбулися спільні Панахиди за участю Архиєпископа Української Греко Католицької Церкви Любомира кардинала Гузара та кардинала Римо Католицької церкви Мар'яна Яворського. 1 листопада - у день 58-их роковин смерти Митрополита УГК Ц Андрея Шептицького – відбулося традиційне вшанування його пам'яті. Урочистості проходили й у рідному селі митрополита Прилбичі, куди прибула з Варшави і професор Марія Шептицька, внучка брата митрополита Андрея – Леона Шептицького.

У В. Ющенка все ще немає конкурента

КИЇВ. – Провідник „Нашої України" Віктор Ющенко усе ще має першість в оцінці можливих кандидатів на посаду глави держави. На президентських виборах, якби вони відбувалися сьогодні, кандидатуру провідника „Нашої України" підтримали б 23.8 відсотка виборців. Це – результати дослідження, проведеного соціологічною службою Центру ім. Разумкова з 18 по 28 жовтня в усіх реґіонах України серед 2000 респондентів. На запитання: „Якби вибори президента України відбувалися наступної неділі і до виборчого бюлетеня були включені наступні кандидати, то кому з них ви віддали б свій голос?" відповіді були Віктор Ющенко - 23.8 відсотка (25 відсотків - в аналогічному опитуванні, проведеному місяць тому), Петро Симоненко - 10 відс. (12 відс.), Юлія Тимошенко - 6.3 відс. (6.1 відс.), Віктор Медведчук - 5.9 відс. (6.2 відс.), Анатолій Кінах - 4.6 відс. (4.2 відс.), Олександер Мороз - 4.6 відс. (4.8 відс.) Наталя Вітренко - 4.0 відс. (3.2 відс.), Володимир Литвин - 1.8 відс. (1.4 відс.), Сергій Тігіпко - 1.3 відс. (0.9 відс.), Олег Дубина - 0.6 відс. (0.7 відс.), Володимир Семиноженко - 0.3 відс. (0.3 відс.).

В пошуку нових форм взаємодії України з НАТО

КИЇВ. – 6 листопада до України з дводенною робочою візитою приїхав другий заступник державного секретаря США Стівен Пайфер. Візита має пляновий характер і у її рамках розглядається весь спектр питань українсько-американських взаємин. 5 листопада С. Пайфер був у Варшаві. Польська та американська сторони наголосили на своїй зацікавлености в пошуках нових форм взаємодії України з НАТО під час тристоронніх українсько-американсько-польських консультацій. Українську делеґацію очолив заступник державного секретаря Міністерства закордонних справ Володимир Єльченко, польську – заступник державного секретаря МЗС Польщі Адам Ротфельд, американську – другий заступник державного секретаря Стівен Пайфер. Сторони обговорили актуальні питання відносин України з НАТО, кінцевою метою чого є набуття Україною повноцінного членства у цій організації. Наступне коло розмов відбудеться у Києві.

Громадяни України переконані в існуванні політичної цензури

КИЇВ. – Понад 46 відсотків громадян України вважають, що в країні існує політична цензура. Про це свідчать результати опитування, оприлюднені 4 листопада соціологічною службою Центру імені Разумкова. Загалом було опитано понад дві тисячі осіб віком від 18 років у всіх реґіонах України. Водночас трохи більше 4 відсотків відповідачів уважають, що політичної цензури в Україні немає. Більше половини опитаних переконані також, що в Україні існує практика поширення засобами масової інформації журналістських матеріялів, написаних чи знятих на замовлення.

Ще одна експертиза „таращанського тіла"

КИЇВ. – До Генеральної прокуратури України, згідно з раніше досягнутою домовленістю, надійшло запрошення від Інституту судової медицини в Лозанні (Швайцарія) взяти участь в експертному дослідженні зразків, отриманих французьким експертом Жаном Ріволє під час огляду тіла, знайденого у Таращанському лісі. На проведенні ще однієї експертизи „таращанського тіла" наполягала мати журналіста Георгія Ґонґадзе – Леся Ґонґадзе, тому що вона досі не переконана, що „таращанське тіло" належить її синові. Відбувається оформлення документів, потрібних для виїзду слідчого Генеральної прокуратури і судового медичного експерта до Швайцарії.

Страйкують шахтарі України

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – 4 листопада три шахти – „Терновська", „Дніпровська" і „Західно-Донбаська" державної компанії „Павлоградвугілля" продовжували страйк, вимагаючи негайного погашення боргу із зарплати за вересень 2002 року. Страйк розпочали 1 листопада вісім із десяти шахт „Павлоградвугілля". На даний момент гірникам перерахували близько 15 млн. грн. з необхідних 37 млн. грн. Повністю виплачена зарплата лише на шахті ім. Героїв Космосу. Ще на двох шахтах – „Павлоградській" та „Ювілейній" – повернуто 80 відсотків боргу. Разом з цими вугільними підприємствами відновили видобуток вугілля шахти „Благодатна" і „Самарська", де вереснева зарплата виплачена на 25 відсотків і 5 відсотків відповідно. Губернатор Дніпропетровщини Микола Швець пообіцяв вирішити проблему заборгованости негайно.

В. Ющенко не підтримує закликів до відставки Л. Кучми

КИЇВ. – Керівник найбільшої фракції у Верховній Раді „Наша Україна" Віктор Ющенко 4 листопада сказав, що не підтримує закликів до передчасної відставки Президента Леоніда Кучми, що стали головним гаслом української опозиції. В. Ющенко сказав, що спочатку треба реформувати політичну систему, аби зміна президента, як він висловився, не стала просто заміною однієї кандидатури на іншу. В. Ющенко брав участь у низці антипрезидентських маніфестацій і навіть підписав відозву 16 вересня, що закликала до передчасних президентських виборів.

Україна – передова застава Европи на сході

КИЇВ. – Міжнародні спеціялісти та дипломати з держав Центрально-Східної Европи обговорювали у Києві 1 листопада проблему облаштування кордонів. При цьому основні наголоси зроблено на боротьбі з міжнародним тероризмом та европейській безпеці у контексті розширення Европейського Союзу. Міністер закордонних справ України Анатолій Зленко, виступаючи на конференції, наголосив, що нинішня прозорість кордонів і ліберальність спілкування, роблять світ більш вразливим. Міністер сказав, що Україна вважає себе, як він висловився, „східним форпостом", що стабілізує і захищає Европу. Виступаючи на міжнародній конференції з питань кордонів, він наголосив на тому, що Україна власними силами дає раду нелеґальним міґрантам, які намагаються дістатися та Захід. А. Зленко заявив, що кордони Европи мають бути захищеними від небезпек, але водночас відкритими для торгівлі, туризму та спілкування між людьми.

Вшанували пам'ять діячів культури

КИЇВ. – Віче-реквієм з нагоди вшанування пам'яті розстріляних на Соловках діячів української культури відбулося 1 листопада у Києві біля пам'ятника режисерові Лесеві Курбасові. Ніхто з представників влади не брав участи у вшануванні, пам'яті жертв комуністичного режиму.

Конференція з розвитку водного господарства

РІВНЕ. – 31 жовтня розпочалася Міжнародна науково-технічна конференція з актуальних проблем розвитку водного господарства. Конференція тривала три дні. Працівники науково-дослідних установ, виробничих підприємств з Києва, Одеси, Львова та Рівного разом з колеґами з Росії, Литви, Голяндії, Білорусі, Польщі, Альжиру та Німеччини обговорювали проблеми поліпшення родючости землі, очищення водних ресурсів, охорони навколишнього середовища, будівництва водогосподарських систем. Загалом понад 370 учасників конференції підготували для обговорення майже 240 доповідей. Зокрема, фахівці з Альжиру поінформували колеґ про спільний з рівнянами проєкт водоочисного обладнання.

За повідомленнями інформаційних аґентств

Ми – прагматики

Зліва: Олександер Ковтуненко, Андрій Василашко, Вадим Правденко, Юрій Павленко

У конференції „Україна на шляху до зрілої національної державности", яка відбулася 8-9 жовтня у Вашінгтоні, брали участь представники Молодіжної партії України, яка входить до бльоку „Наша Україна". Світогляд, життєва позиція і практична діяльність представників саме цього покоління вже найближчим часом визначатиме політичне обличчя України, її міжнародну політику і стан економіки, тому погляди діячів Молодіжної партії викликали зацікавленість у американській столиці. Вміщуємо інтерв'ю Олександра Бураковського з молодими гостями з України.

Сучасна тупікова ситуація, в якій опинилася Україна, дуже болюча не тільки для всіх її громадян, але і для тих, хто живе, в силу різних обставини, поза її межами, але зв'язані з нею спадщиною. Майже всі проблеми, які стоять сьогодні на дорозі прогресу українського суспільства, хоча і були закладені у часи радянської влади, але, великою мірою, залишилися і в незалежній Україні.

Можна назвати їх помилками, можна кваліфікувати як карний злочин. Можна шукати причини в радянському менталітеті більшости населення. Все залежить, від якої груби танцювати. Але у будь-якому разі Україна докотилася до тієї межі, до такого рівня кризового стану усіх сфер життя, за якими настає чи різке видужання, чи остаточна соціяльно-політична і економічна катастрофа. Далі нема куди відступати, позаду – Київ.

Як відгук на ситуацію, що склалася сьогодні, пропонуємо розмову із групою молодих політиків і бізнесменів, які були запрошені на Вашінгтонську конференцію „Україна на шляху до зрілої національної державности" 8-9 жовтня. Ці молоді, які приїхали до Нью-Йорку після конференції, є провідні особи нещодавно створеної Молодіжної партії України, 13 представників якої стали народними депутатами у складі бльоку „Наша Україна". Можна по різному ставитися до їх мотивів і міркувань. Але в одному їм закинути неможливо: вони щирі, відверті, відкриті, з відчуттям гумору і хочуть не тільки самі бути господарями на своїй землі, але і зробити так, щоб кожний її громадянин відчував те саме. Хочеться вірити, що вони не факіри на годину, і не романтики, що будують міст вдовж річки. Вони називають себе прагматиками. Але що за тим стоїть – судіть самі. Отже: Юрій Павленко, Олександр Ковтуненко, Андрій Василашко і Вадим Правденко.

Отже, Юрій Павленко, Олександер Ковтуненко, Вадим Правденко і Андрій Василашко:

Юрій Павленко – *27 років, голова Молодіжної партії України (МПУ), наймолодший народний депутат ВРУ, заступник керівника міжпарляментської групи „Україна-Америка", член політради бльоку Віктора Ющенка „Наша Україна" (НУ), народився в Києві. Політикою займається останні 10 років, починаючи з молодіжного громадського руху початку 90-их років. Має за мету стати професійним політиком і максимально захищати інтереси України.*

Олександер Ковтуненко – *34 роки, киянин, прихильник демократичних перетворень в Україні, підприємець, засновник компанії „КАЗ". Був одним із активістів РУХу початку 90-их років, політичну активність відновив в день відставки В. Ющенка з посади прем'єра - України, зрозумівши, що будь-який громадянин України повинен нести відповідальність за долю держави. Переконаний, що МПУ стала засновником і авангардом молодіжного руху в бльоці „Наша Україна".*

Вадим Правденко – *30 років, киянин, почав політичну роботу в секретаріяті МПУ, помічник Ю. Павленка. Один із провідників компанії „КАЗ", займається переважно торгівлею. Політична діяльність – наслідок праці у сфері бізнесу.*

Андрій Василашко – *30 років, киянин, за освітою журналіст, за фахом – підприємець. Один із провідників компанії „КАЗ – група". „Розкручує" підприємництво, пов'язане маркетінгом і розповсюдженням, різноманітним виробництвом та послугами переважно західніх бізнесів в Україні. Політичних посад не має, за переконаннями – патріот і активно підтримує МПУ.*

– Чому виникла, якого політичного напрямку і чим відрізняється МПУ від інших існуючих партій?

Ю. П.: Головне – це способом мислення і можливістю створювати і впроваджувати в життя нові ідеї. Виникла МПУ саме через ту кризу, в яку потрапила Україна в 1999 році. На жаль, партії, створені вже в незалежній Україні, закостеніли. В них сформувалися свої „ЦК КПРС", нездатні до розвитку і діялогу. Вони не тільки не впускали нових людей, але, навпаки, „очищали" свої ряди від тих, хто намагався внести якусь нову альтернативну точку зору, чи думку. Власне, МПУ з'явилося за двох причин. Перша: виросло покоління нових молодих українців, для яких Україна є власною державою, які вже виховані і навчені в незалежній державі. Для них альтернативи Україні не існує. Друга: ми назвали партію „молодіжна" не за віковою ознакою, а за активну позицію.

За політичною ознакою ми є правоцентристською національною партією, яка, в першу чергу, виступає на захист українських інтересів. Під словами „українські інтереси" ми розуміємо інтереси всіх національних груп населення, які проживають в Україні.

– В складі МПУ багато молодих підприємців. Враховуючи ситуацію в Україні, чи не заради полішення своїх приватних підприємств об'єдналися ці люди в партію? Що для більшости членів вашої партії головне: політика чи бізнес?

Ю. П.: МПУ – це політична сила, завдання якої справді створити в Україні ту політичну систему, яка б, в першу чергу, виконувала своє головне завдання: захищати і представляти інтереси всіх громадян. В Конституції правильно записано: єдиним джерелом влади є народ. Але сьогодні, на жаль, народ не є джерелом влади. Джерелом влади є політична еліта, а народ для неї – тільки ресурс, з допомогою якого владу цю втримують. Наше завдання – змінити цю ситуацію. Змінити за рахунок того, щоб привести і задіяти в політичній діяльності максимальну кількість молодих людей, щоб кожний громадянин відчув себе частинкою українського народу, відчув, що він здатен впливати на все, що відбувається в державі. Тобто, головне наше завдання: створити таку впливову критичну масу молодих людей.

– Скільки, на вашу думку, треба об'єднати однодумців в МПУ, щоб вона стала такою „критичною масою", що може реально впливати на політичні процеси в державі?

Ю. П.: Завдання партії – не кількість, а формування загальної громадської думки в суспільстві. От коли більше половини людей визначатимуть Україну своєю власною державою і відчуватимуть себе українцями, от тоді держава почне розвиватися. Тобто, ми за „корпоративну демократію", ідея якої полягає в узгодженні інтересів різних корпорацій, починаючи, скажімо, від студентських профспілок і закінчуючи національними нафтогазовими компаніями таким чином, щоб вони в своїй діяльності не нехтували інтересами держави, а, навпаки, в першу чергу виступали на захист цих інтересів.

На жаль, сьогодні політична еліта в державі дбає в першу чергу про свої особисті інтереси. А державні – десь далеко, на десятому місці.

А. В.: Хочу доповнити. МПУ була у числі перших, які проголосили тезу „за національний патріотизм". Що означає, і це ми хочемо довести до всіх громадян України: підпорядкувати свої особисті інтереси інтересам держави і чітко окреслювати себе цією територією.

Ми дуже довго говорили про „українське національне самовизначення". Але цим терміном дуже важко зламати менталітет пострадянських людей. Тому головна теза полягає в тому і вона дуже палко підтримується В. Ющенко і „НУ" в цілому, що не треба сьогодні ділити людей на українців, росіян, татар, євреїв і т. д. Нас об'єднує спільна територія – Україна, тут наші інтереси спільні. Коли всі ми будемо окреслювати себе не за етнічним походженням, а за державою, тоді почнеться серйозний поступ, почнеться політичний і економічний ренесанс держави.

– На які кошти ви існуєте?

Ю. П.: На свої власні. Із своєї кишені. У нас нема жодної людини, яка б давала гроші на партію і отримувала при цьому право впливу на прийняття рішення. Різні члени партії дають різні внески на її користь, в залежності від можливостей.

– Як вам вдається розділяти бізнесові інтереси членів партії з їх політичними інтересами, за яким критерієм?

О. К.: Критерій – Україна. Все, що йде на плюс державі, до її бюджету, гарно. Що йде в мінус – погана пропозиція.

Ю. П.: Ми намагаємося відпрацювати таку систему, яка б не ставила нас в залежність від будь-кого. З іншого боку, ми шукаємо можливості і ресурси для розвитку. В той же час, вже сьогодні ми працюємо над тим, щоб лобіювання нами будь-якого державного закону не обернулося бідою для держави і ганьбою нашої партії.

– Як ви ставитеся до сьогоднішньої політичної опозиції в Україні на чолі з О. Морозом, П. Симоненком і Ю. Тимошенко?

Ю. П.: Ставлення неоднозначне.

О. К.: Моя особиста думка така. Давайте подивимося на так звану опозицію з точки зору України. Опозиційність Ю.Тимошенко, якщо оцінювати категоріями грошей, під сумнівом. А що це за інтереси комуністичної і соціалістичної партій, які ніколи не хотіли бачити Україну незалежною державою? Ми з ними ніколи не підемо на співпрацю, поки вони не відмовляться від своєї старої політики. Якщо вони працюватимуть на бюджет держави, а не будуть захисниками російського капіталу і російської політики, ми їх зрозуміємо.

– А чи ті ж самі міркування не стосуються і до інших політиків, зокрема – до В. Ющенка?

О. К.: Ні! В. Ющенко і МПУ – проукраїнські!

(Закінчення на стор. 16)

АМЕРИКА І СВІТ

Відповідальність за акцію в Москві бере Ш. Басаєв

МОСКВА. – Польовий командир Шаміль Басаєв, якого в кінці червня президент Чечні Аслан Масхадов призначив головою Урядового військового комітету, 1 листопада визнав свою відповідальність за взяття мунулого тижня вояовничими чеченцями заручників у Москві. Ш. Басаєв визнав, що напад не осягнув своєї мети – закінчення війни у Чечні та геноциду чеченського народу, однак додав, що „наступного разу ми пошлемо людей, котрі не братимуть заручників і не ставитимуть вимог. Ці люди просто знищуватимуть ворогів". У відповідь міністер оборони Росії С. Іванов 4 листопада повідомив, що російське військо розпочало широкомаштабну акцію проти сепаратистів у Чечні. Він змалював ці акції, як жорсткі та цілеспрямовані, а також сказав, що чеченські повстанці плянують нові напади всередині та за межами Чечні. Це як у будь-якій країні, яка відчуває необхідність відповідати військовими діями на терористичний напад, що стався у столиці. Це природна реакція. Тим часом на околицях Грозного було збито російський військовий вертоліт, 9 осіб загинули.

Дума прийняла рішення

МОСКВА. – 1 листопада російська Дума схвалила закон, який дозволяє урядові відмовити рідним у поверненні тіл вбитих під час протитерористичних акцій, а також не виявляти місць поховання вбитих. Закон стосується чеченських бойовиків, убитих під час захоплення заручників минулого місяця у Москві. Крім того, Дума схвалила закон, за яким забороняється публікувати будь-які відомості про технічні та тактичні методи, вживані під час антитерористичних акцій. Також забороняється друкувати, передавати по радіо, чи поміщувати в Інтернеті „пропаганду чи виправдання" екстремізму, забороняється друкування особистих відомостей про членів спеціяльних служб чи будь-кого, хто їм допомагає у антитерористичній боротьбі, як і про виробництво зброї чи вибухівки. 1 листопада набрав чинности закон, який визначає легальний статус чужинців у Росії. Згідно з ним чужинці, котрі мають намір перебувати в Росії довше трьох місяців мусать купити 100 доларову іміґраційну картку і завжди мати її зі собою. Закон забороняє тимчасове і сталe перебування в Росії наркоманам, особам, які мають позитивну реакцію на СНІД (AIDS), особам з кримінальним минулим у їхніх країнах, особам, яких перед тим видалено з Росії і тим, які мають позитивні висліди небезпечних заразливих хвороб.

Знищено терористів

ВАШІНҐТОН. – Американські урядові чинники заявили, що у Ємені убитий один із високопосадових членів терористичної організації „Аль-Кайда". В авто, в якому перебували Каєд аль-Харітхі та ще п'ятеро терористів, влучила ракета. Усі вони загинули. Інформаційні аґентства повідомляють, що ракетний удар був завданий за допомогою безпілотного літального апарату, запущеного Центральним розвідувальним управлінням США. ЦРУ відмовилось прокоментувати ці повідомлення. Безпілотні літаки вже кілька місяців здійснювали польоти над територією Ємену. За їхніми словами, зібрана в такий спосіб розвідувальна інформація, зокрема, підслухані телефонні розмови, наштовхнули американців на висновок про присутність у Ємені представників „Аль-Кайди". Каєд аль-Харітхі, відомий також під іменем Абу Алі, керував діяльністю „Аль-Кайди" у Ємені. Його підозрювали в організації теракту в єменському порту Аден 12 жовтня 2000 року, де загинули 17 американських моряків з есмінця „Кол", на який був спрямований човен з вибухівкою.

А. Шарон оголосив передчасні вибори

ЄРУСАЛИМ. – Прем'єр-міністер Ізраїлю Арієль Шарон 5 листопада оголосив передчасні загальні вибори, які відбудуться, ймовірно, в лютому. Їх скликано по кількох днях політичної кризи, коли А. Шарон не зумів відбудувати парляментську більшість, яка розпалася внаслідок виходу з урядової коаліції минулого тижня Партії праці. А. Шарон скритикував своїх колишніх партнерів в уряді з Партії праці і сказав, що вибори в нинішній ситуації нікому не потрібні. Ізраїльський прем'єр мав на увазі невпинну конфронтацію з палестинськими бойовиками та можливість американських збройних дій в Іраку на початку наступного року. В Ізраїлі починається період підвищеної політичної активности, а найбільшим суперником А. Шарона в змаганні за провідництво в партії Лікуд, найімовірніше, буде колишній прем'єр Беньямін Нетаньягу. Він погодився на посаду міністра закордонних прав у кабінеті, очолюваному А. Шароном під умовою, що буде скликано передчасні вибори. Нинішній ізраїльський уряд працюватиме аж до парляментських виборів, які призначено на початок лютого.

Густий туман – причиною автокатастрофи

ЛОС-АНДЖЕЛЕС, Каліф. – У неділю, 3 листопада, на швидкісній трасі Лос-Анджелес – Лонґ-Біч зіткнулися близько 200 вантажних та легкових автомобілів. Під час автокатастрофи були поранені щонайменше 41 особа, дев'ять з яких в критичному стані. Автокатастрофа сталася приблизно 25 миль від міста Лос-Анджелес. Протягом декількох годин рух на трасі був паралізований. За даними поліції, причиною аварії став густий туман.

СНІД досягає критичного рівня в Китаї

ПЕКІН, Китай. – Китай 4 листопада виступив зі закликом до посилення міжнародного співробітництва, спрямованого на боротьбу зі СНІДом. Китай має співпрацювати з іншими країнами в галузі досліджень та підготовки медиків для попередження та лікування хворих на СНІД та ВІЛ-інфікованих. Він сказав, що зараз поширення цієї хвороби в Китаї досягло критичного рівня і кількість хворих в цій країні може досягти до 2010 року 10 мільйонів. Вірус порушує діяльність імунної системи людини.

Росія закликає до справедливости стосовно сербів

БЕЛҐРАД, Югославія. – Речник російського міністерства закордонних справ Александер Яковенко 2 листопада сказав російським журналістам, що міністерство „вірить, що дослідження стосовно продажу сербами зброї Іракові не буде ужито, як привід демонстративного покарання Белграду та боснійських сербів чи збільшення тиску на керівників Югославії і Республіки Сербія". У кінці жовтня відкрито, що югославські фірми доставляли зброю і паливо Іракові на порушення санкцій Організації Об'єднаних Націй. Дві названі югославські фірми – це Орао і Юґоімпорт. Сербів також звинувачено у продажу зброї до Сієра Леоне та Бурми, що також є порушенням санкцій ООН і Европейського союзу.

„Драконівський" закон про релігійну діяльність у Білорусі

МІНСЬК, Білорусь. – Президент Александр Лукашенка 1 листопада підписав закон щодо релігійної діяльности, котрий надає перевагу Російській Православній Церкві. Новий закон зобов'язує усі релігійні групи реєструватися в органах влади і запроваджує нові вимоги щодо викладання Закону Божого. Для отримання офіційного визнання, релігійні групи повинні діяти в Білорусі не менше 20 років і мати щонайменше 20 членів. В офіційній заяві йдеться, що головною метою ухвалення нового закону є зупинити, як сказано, розширення деструктивних релігійних сект і окультної практики. Критики твердять, що закон значно обмежує релігійні свободи і називаютьйого найбільш „драконівським" у Европі.

На шляху розширення ЕС усунуто ще одну перешкоду

БРЮСЕЛЬ, Бельгія. – За повідомленнями від 25 жовтня з Брюселю, зустріч провідників Европейського Союзу наблизила досягнення важливої угоди, що уможливить розширення ЕС. Прем'єр нинішнього президента ЕС – Данії – Андерс Ф. Расмусен зробив таку заяву: „Ми досягли справжнього прориву. Тепер я впевнений у тому, що керівництво ЕС отримає чіткий мандат для завершення переговорів про вступ з країнами-кандидатами". Згаданий А. Расмусеном прорив досягли на переговорах 24 жовтня керівники Франції та Німеччини, які домовилися, починаючи з 2007 року обмежувати видатки на сільське господарство. Очікують, що це компромісне рішення із найбільш суперечливої проблеми сільськогосподарських субсидій схвалять усі інші країни Евросоюзу.

Судять працівника радянських спецслужб

ТАЛІН, Естонія. – В Естонії 23 жовтня відновився суд над колишнім працівником радянських спецслужб Юрієм Карповим. Його звинувачують у причетності до депортації жителів республіки до Сибіру в березні 1949 року. Свідками виступають троє постраждалих, які були депортовані з Естонії ще дітьми, а пізніше повернулися на батьківщину. Процес розпочався у вересні, але був призупинений через те, що адвокат підсудного попросив час на підготування додаткових документів.

За матеріялами ЗМІ

Поведінка Л. Кучми вимагає чіткої відповіді

ВАШІНҐТОН. – Після серії брифінгів у Конґресі США з приводу можливого продажу з України радарних систем „Кольуга" Іракові Гельсінський комітет 24 жовтня звернувся до Державного секретаря США Коліна Павела з листом, уривки з якого подаємо:

Шановний пане секретар!

Нас глибоко стурбувала інформація, яка з'явилася і ясно показує, що український президент Леонід Кучма особисто дав згоду на продаж високотехнологічного військового устаткування в Ірак... Складно припустити, що згода Л. Кучми на цю угоду була чимось іншим, ніж ворожим і безвідповідальним учинком, очевидно зробленим із метою особистого збагачення. Така злочинна поведінка вимагає чіткої й твердої відповіді з боку Адміністрації...

І хоча ми підтримуємо відрядження команди експертів, особливо з огляду на загрозу для нашого військового складу, ми відчуваємо, що варто вжити жорсткіші дії, аби показати Л. Кучмі, а також іншим чужоземним високопосадовцям, що така необачна й злочинна поведінка матиме найсерйозніші наслідки.

Ми наполягаємо, щоб як перший крок Державний департамент створив міжурядову групу, що розробить конкретні заходи щодо українського Президента, членів адміністрації президента й інших державних чиновників. Крім всього іншого, така група повинна проаналізувати фінансову вигоду, що Л. Кучма або його помічники могли отримати з цієї операції, схеми відмивання грошей, а також інші можливі незаконні дії.

Далі, ми наполягаємо, що США повинні ініціювати контакти з іншими чужоземними урядами, аби відстежити фінансові потоки від продажу устаткування в Ірак або можливі угоди з іншими країнами-паріями. Крім того, ми упевнені, що офіційні контакти з Л. Кучмою мають бути зведені до абсолютного мінімуму і здійснюватися на найнижчому можливому рівні.

Пане секретар, ми, як і раніше, виступаємо за те, аби США істотно підтримували Україну і її народ, однак, з огляду на докази, що ми їх маємо, складно подумати, як ми можемо підтримувати нормальні відносини з Л. Кучмою і вірити запевненням, що він може нам запропонувати. Ми упевнені, що політика США стосовно України має будуватися з урахуванням цих завдань.

Українсько-польська...

(Закінчення зі стор. 1)

повідали на запитання з історії подій, в яких брали участь їхні предки.

А на „круглий стіл", який відбувся в Українському католицькому університеті (УКУ) у Львові зібрались українські й польські науковці, парляментарії, журналісти, громадські діячі, при чому такої ваги як Яцек Куронь, один із основоположників нинішної Польщі. Цього року він став почесним громадянином Львова, в якому народився.

Участь у зустрічі також взяли два львівські кардинали: Любомир Гузар, глава Української Греко-Католицької Церкви і Мар'ян Яворський, провідник Римо-Католицької Церкви в Україні. Крім них, з української сторони учасниками були колишній міністер закордонних справ, а тепер депутат Верховної Ради Борис Тарасюк, ректор Львівського університету Іван Вакарчук, ректор УКУ о. Борис Ґудзяк, голова Української всесвітньої координаційної ради Михайло Горинь, директор Інституту українознавства Академії Наук Ярослав Ісаєвич, депутат Верховної Ради Тарас Чорновіл, президент Форуму видавців Олександра Коваль. А з польської, крім Я. Куроня, сенатор Анджей Вєловєйський, посол Сейму Ян Бира, професор Варшавського університету Ольга Гнатюк. Разом в дискусії взяло участь близько 40 поляків і стільки ж українців. Цей захід, як зазначив співголова проф. Ярослав Грицак, не був задуманий як масовий – кількість запрошених мала вміститись у конференційній залі УКУ і заля була переповнена, бо ще й студенти сиділи на бальконі. Журналістка Боґуслава Бердиховська, яка головувала на круглому столі з польської сторони, нагадала, що цей день, 1 листопада, для поляків – родинне свято, коли вони відвідують могили своїх рідних, але цього року польські учасники зустрічі, сказала вона, помоляться на могилах вояків, які загинули 84 роки тому. Яцек Куронь і Мирослав Маринович, колишній совєтський каторжник, а нині директор Інституту релігії та суспільства УКУ, прочитали основні доповіді „круглого столу", після яких учасники виступали в дискусії, яку вели Тарас Возняк, редактор львівського журналу „Ї" і проф. Марія Шептицька з Польської Академії Наук.

Я. Куронь наголошував на тому, що між поляками й українцями все ще існує незгода, хоч у них стільки спільної історії. Він також заявив, що коли б рахувати те, хто коли у кого що забрав, то без сумніву вийшло б, що Україна потерпіла більше, ніж Польща. Тут він також згадав, що, забравши собі українську частину Галичини після Першої світової війни, Польща не дотримала ряд обіцянок, які вона робила українцям.

Подібно, Мирослав Маринович заявив, що не вірить „у начебто благотворне забуття історичного болю". Історичний біль, доводив він, „слід психотерапевтично витягнути з глибин підсвідомости, переосмислити, а відтак вилікувати (тобто розмінувати) саму історичну пам'ять". Він пропонував використати досвід німецько-французького, або німецько-польського примирення для українсько-польського порозуміння.

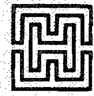
І так, у конференційній залі група ентузіястів примирення дискутувала над новими і майбутніми взаєминами між Україною й Польщею. А за стінами університету пластуни „відвойовували" ратушу, пошту і телеграф. На проспекті Свободи, у львівському „Гайд-парку", групки міщан нарікали на нові польські замахи на Львів і скоса споглядали на польських туристів, яких нині у Львові чимало.

Та й сам „Цвинтар орлят", який Польща за свій кошт відновила на Личаківському кладовищі нервує львів'ян. Він, інакше не скажеш, помпезний. І за це, до речі, той самий Яцек Куронь декілька місяців тому критикував поляків, мовляв, вони побудували свій „пантеон" у чужій державі. Знову ж, поляки насправді побудували його для поховання полеглих вояків українсько-польської війни ще тоді, коли Львів був частиною Польщі і тепер, після розвалу Совєтського Союзу, оперативно відновили його до рівня оригінальної помпезности.

Для балянсу, українці Львова побудували меморіял воїнам Української Галицької Армії, поруч з польським. Через хронічний український „брак коштів" будова українського пам'ятника трохи затягнулась, але нарешті він є. І того ж 1 листопада 2002, але в окремій церемонії, у криптах меморіялу УГА перепоховано з Берліну прахи полковника Дмитра Вітовського і його ад'ютанта четаря УГА Юліяна Чучмана. Вже раніше там були перепоховані прахи Олександра Тисовського і Михайла Галущинського. А в окремій, новозбудованій каплиці біля меморіялу, перепоховано прах Президента ЗУНР Євгена Петрушевича. Алe все це за кошти і старанням діяспорного Братства охорони військових могил „Броди - Лев". Юрій Ференцевич, представник Братства, сказав газеті „Поступ", що на це пішло три роки численних листів та телефонних дзвінків до Києва, Берліна і Львоваі.

Під вечір, учасники українсько-польської зустрічі переїхали до Меморіялу УГА, де обидва кардинали й священики разом з іншими львів'янами й гостями міста відспівали Панахиду, а тоді перейшли до польського пам'ятника, де також спільно помолились за душі полеглих. А на кінець, львівські організатори зустрічі влаштували коротку, символічну і дуже ефективну церемонію. Від українського і польського пам'ятників молоді люди несли дві половини простого хреста, розрізаного вздовж одного рамена. На частинах хреста горіли свічки-лампадки. Носії зустрілись на межі між двома пам'ятниками і з'єднали на землі частини хреста. Тоді владики і світські учасники пройшли попри цей хрест єднання до виходу з цвинтаря.

Ця церемонія демонструвала слова Кардинала М. Яворського, які він сказав після Панахид: „Цвинтарі Української Галицької Армії та польських орлят мають стати символами поєднання між обома нашими народами. Сьогодні ми тут творимо історичну подію, бо спільно помолилися на різних цвинтарях". А також слова Владики Любомира: „Ми зійшлися сьогодні всі тут, щоб задеклярувати своє небажання до продовження конфліктів між нашими народами. Ми зібрались тут, бо в нас є добра воля до примирення".

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

Дещо про жанри

Ася Гумецька

Слово „жанр" увійшло в українську мову, мабуть, в кінці XVII або на початку XVIII ст. з французької мови – як реторичне поняття, що стосується різних мистецтв. Це значення, в основному, зберігається й донині, як бачимо з такого словникового визначення:

1. Вид творів у галузі якогонебудь мистецтва, який характеризується певними сюжетами та стилістичними ознаками.

2. Живопис на побутові теми; картина побутового сюжету.

3. Спосіб що-небудь робити... стиль, манера.

Цікаво, що словник сучасної французької мови – Лярус – серед низки різних значень слова „жанр" не згадує того, який стоїть першим у нашому словнику, хоч називає значення стилю в малярстві, а також „ораторське мистецтво, як його розуміли в античності", наприклад, „жанр судового доказу".

Якщо поглянути на жанр як літературне поняття з історичної перспективи, то доведеться згадати в першу чергу Арістотеля та Горація, але детальну розробу літературних жанрів, яка вплинула на їхній подальший розвиток, знаходимо у Буало в його „Де ляр поетік". Буало поділив жанри на „малі" й „великі". Серед менших називає ідилію, елегію, оду, сонет, епіграму, рондо, мадригал, баляду, сатиру, водевіль та пісню (саме в такому порядку). До „великих" жанрів він зарахував трагедію, епопею та... комедію. Сьогодні такий розподіл дивує, але то вже справа смаку пана Буало та його доби (його віршований трактат вийшов у 1674 році).

Грецькі філософи, зокрема Арістотель, розділяли мистецтво на три основні групи: драматургію, епос і лірику. Це, так би мовити, підставові жанрові категорії або типи, які можна охарактеризувати так: епічний (або розповідний) тип зосереджується на зображенні зовнішніх подій, людських характерів та їхньої поведінки; ліричний) тип відображає внутрішні почування автора, його реакцію на події; драматичний тип спрямований на відтворення подій, переживань героїв для їхнього зображення на сцені. Кожний тип має свої варіянти в залежності від стилю, побудови, обсягу і т. п, і саме їх звемо сьогодні жанрами. Таким чином, серед епічних творів, крім поетичного жанру епопеї, розрізняємо прозові жанри роману, повісті, оповідання, новелі, нариси, казки. До драматичних жанрів відносимо драму, трагедію, комедію, водевіль, фарс і т. д. Найцікавіше й набагатше розгалуження бачимо в ліриці: тут і елегія, і пісня, між іншим, в сьогоднішній побутовій англійській мові існує слово „ліpика" в множині – „ліpикс", що означає пісенний текст. Але й сатира, епіграма, тобто все, де виразно чуємо авторський голос, емоційне ставлення до вибраної теми. Для декого таке розуміння ліричного жанру може бути несподіваним і дивним, адже ми звикли називати лірикою тільки вірші про кохання, природу, а не якісь глузливі епіграми, а коли про когось кажемо, що він „лірик", або чуємо, що українцям властива лірична вдача, то розуміємо це як м'ягкість, чутливість. Так воно відображено й у словнику:

Лірик – (....) (перен.) людина ліричних настроїв. „За складом своєї душі я ліберал і лірик" (Стельмах).

Ліричний – (....) емоційно-забарвлений, хвилюючий.

Ліричний відступ – відхилення від теми під впливом якого-небудь почуття; такий, при якому почуття, душевні переживання панують над розумом. Щодо останнього окреслення, то його можна досить часто застосувати щодо деяких наших земляків, а може, й до нас з Вами.

Отже, виявляється, що лірика – це не тільки поетичний жанр, але й рід світовідчуття. На цю тему в 1960 році російський поет Борис Слуцький написав вірш під назвою „Физики и лирики", якого хочу навести в моєму перекладі:

Фізики щось мають шану,
Лірики щось у загоні.
Тут не йдеться про догану,
Справа в світовім законі.
Видно, щось ми не розкрили,
Що належало би нам би,
Значить, в нас слабенькі крила –
Солоденькі наші ямби.
Як Пегас той полум'яно
Не злітають наші коні,
Тому й фізикам пошана,
Тому й лірики в загоні.
Ясно все, як на долоні,
І не варто сперечатись
Чи ставити в обороні.
Краще, замість ображатись,
Подивімся: мов полова,
Наші рими відпадають,
Свою велич поступово
Логаритмам уступають.

Після того, як цей вірш був опублікований, по цілому Союзі почалися дискусії, які тривали ціле десятиліття. За спогадами Івана Бернадського, Народного артиста України, який в ті роки вчився в Київському інституті театрального мистецтва ім. Карпенка-Карого, українські студенти, майбутні артисти, залюбки вживали окреслення „лірики" у відношенні до себе і зневажливо називали „фізиками" студентів різних „практичних" факультетів. До теми „фізики і лірики" я ще повернуся іншим разом, а на закінчення хочу зауважити, що сьогодні жанрові ознаки й розбіжності не такі чіткі, як були колись, жанрова різноманітність зросла і чистої лірики вже майже не знайдено. Як не знайдено й колишніх „чистих" ліриків, які якщо не стали „фізиками", то стали принаймні „іроніками" й сатириками.

Про автора: ***Ася Гумецька – славіст. Викладала в Мишиґенському університеті українську та російську мову та літературу впродовж 45 років. Автор підручника „Modern Ukrainian" (у 2001 році вийшло 3-тє видання) і багатьох літературознавчих, мовознавчих та методологічних статтей. Дійсний член УВАН та НТШ, голова Української Американської Асоціяції університетських професорів.***

НАТО і Україна

Від 21 до 22 листопада у Празі відбудеться зустріч провідних осіб Північно-атлантичного союзу (НАТО), на якій мають бути обговорені взаємини і співробітництво між Україною та НАТО, перспективи вступу України до цього альянсу. Проблема ця дуже непроста, що засвідчує засідання робочої групи „Україна – НАТО“ в останні дні жовтня у Ялті („Свобода“, ч. 44). Існує ряд причин формального і неформального характеру, які загострюють увагу до цієї проблеми. Передовсім, йдеться про розширення НАТО завдяки новим членам союзу, що матиме доленосні висліди для геополітики й безпеки в усій Европі. Не враховувати таке посилення оборонних можливостей можуть хіба що зовсім безвідповідальні режими чи диктатори. Зрозуміло, що Україна повинна бути членом такої системи колективної оборони.

Проте в сучасній українській суспільній думці, особливо лівого спрямування, ще існує комплекс радянських часів, за якими вступ до НАТО розцінюють як захоплення, колонізацію України.

Інше застереження щодо входження України в НАТО полягає у нібито надмірних фінансових витратах на модернізацію війська України. Обидва ці арґумнети не мають підстав, тому що ніхто в Европі вже не зазіхає на Україну, не потребує й додаткового війська, а хоче тільки політичної волі збудувати таке військо для України в майбутньому. Щодо коштів, то НАТО бере на себе понад 80 відсотків витрат, пов'язаних із введенням до союзу нових військових сил.

Сучасний стан економіки не дозволяє Україні провести модернізацію війська, значною мірою успадкованого від СРСР. Тепер бюджету України вистачає лише на утримання армії і фльоти.

Невиразність української позиції щодо НАТО є результатом передовсім невиразності сучасної політичної еліти України. Державні особи озираються на Москву і не усвідомлюють історичної потреби бути з Европою. На жаль, на рівні політичної практики в Україні майже цілковито відсутні механізми реальної конкурентної боротьби, котра в демократичних суспільствах виявляє і відбирає справді кращих діячів для поповнення еліти. Політична безликість проводу призводить до освідчення Києва в любові то Брюселю, то Москві. Офіційні особи в Україні назвали таку позицію „багатовекторністю зовнішньої політики“. хоча насправді це є швидше „безвекторністю“, блуканням у імлі. Росія теж добре розуміє ситуацію і заохочує ті міжнародні підприємницькі структури, які мають вплив на геополітичну дезорієнтацію України.

Засади існування системи колективної оборони у вигляді НАТО змушують альянс пильно приглядатися до держав-кандидатів на вступ до союзу. Саме цим викликаний намір відсторонити Президента України від безпосередньої участи у листопадовій зустрічі, доки не буде остаточно досліджено справу продажу Іракові радарних систем. І знову ж, провід НАТО має претенсії не до України, а до її провідника. НАТО послідовно виявляє бажання розвивати взаємини з Україною і тепер тільки від самої України залежить, чи вона скористається цією нагодою як важливим шляхом входження до Европи.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор —Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про ангелів біля хати

Коли я вперше зайшла до хати, що стала мені тепер домом, мене спонукав до замешкання в ній погляд із вітальні. Усі її вікна спрямовані на рідкісну у Нью-Йорку зелень дерев і трави, якусь тиху і спокійну, без людей, тільки ж окремими, там і тут надгробними каменями, що дозволили розпізнати старе кладовище. Тепер це – заповідник, якого брами зачинені й тільки час від часу їх відчиняють міські робітники, які впорядковують давній цвинтар.

Мої нечисленні гості дивуються, що я можу радіти красі кладовища. Але для мене це – пристань природи у бідному, темному Нью-Йорку. Тож кожного ранку, прокидаючись, я прямую до вітальні, щоб побачити куточок природи, якої так бракує у великому місті.

І ось сталося диво. Одного жовтневого дня, коли небо було покрите сірими хмарами і так хотілося побачити щось кращого, я, як завжди, побігла до вітальні, щоб наповнити очі зеленню мого сусіда-заповідника. Двічі протираючи очі, не можу повірити: переді мною на одному із нагробних каменів стоїть в усій своїй красі ангел з розпростертими крилами. Мені стає моторошно – чи справді я вже у тому віці, коли з'являються привиди? Чи можливе, щоб цей ангел прийшов мене хоронити у так нелюбимому Нью-Йорку? Відходжу від вікна, випиваю склянку води і приходжу ще раз. Але ангел не зникає, а далі немов охороняє ціле довкілля. А біля брами кладовища вовтузиться група невідомих мені людей. Швидко натягаю верхню одежу та біжу туди, щоб вже не через шибку, а насправді переконатися про своє маячіння.

Але біля кладовища вже зібралися десятки осіб і не таких здивованих як я, а ділових, із вантажними автами та різним знаряддям в руках. Першого з краю питаюсь, що це все означає, а він вказує мені на напис на сусідних вуличних стовпах. „Ангели в Америці“ – стоїть там великими літерами, а відтак пояснення, що саме цього дня на цій вулиці не можна паркувати, бо знімають фільм „Ангели в Америці“. Значить, розчаровано думаю я, це не привид і не ангел, який явився, щоб мене хоронити, а просто реквізит фільмового підприємства.

Користуючись сусідством фільмових працівників, я довідалася, що цей фільм знімають частинно саме на цьому кладовищі, яке сподобалося режисерові, а „Ангели в Америці“ – це п'єса відомого ньюйоркського письменника Тоні Кушнера, який за цю п'єсу, що її грали в найкращих театрах Нью-Йорку, Сан Франціско і Лондону отримав ряд нагород і признань. Мій молодий інформатор сказав мені також, що автор жив саме „десь тут“, на „долині міста“, і тут помер від СНІДу.

В міжчасі на кладовищі появився ще один ангел, але вже не такий гарний, як „мій“, а довкруги них поставлено великі білі полотна для кращого фільмування, що однак розвіяло усю чарівність картини. Холодна реальність знищила безповоротно короткі хвилини дитячої уяви і віри в опіку ангелів у байдужому Нью-Йорку, що людині мого віку ніяк не до лиця.

А все ж таки я і далі тепер, коли ранком стану біля вікна вітальні, то очаму душі бачу ангела, що розпростер опікунчі крила над моєю хатою.

О-КА

Масове вбивство ще не засуджене

Зі заяви Президії СКУ про відзначення 70-ліття Великого голоду 1932-33 років в Україні

Ми розпочинаємо відзначення 70-ої річниці і вшанування пам'яті жертв насильно створеного Голодомору 1932-33 рр. в Україні, в якому загинуло від 7 до 10 мільйонів українців. Це найбільший акт геноциду в історії людства.

Головна суть заходів для відзначення Голодомору у 2002-2003 рр. полягає не тільки в осмисленні цього катастрофічного злочину проти українців і людства. Сімдесят років тому, коли українців брутально винищували, багато урядів в так званім вільнім світі встановлювали дипломатичні взаємини з СССР.

До сьогодні це масове вбивство не є відповідно засуджене, як також не визнане геноцидом міжнародними інституціями, демократичними урядами і навіть державною владою України.

В 1988 р. Конґресова комісія США з голодомору в Україні прийшла до висновку: „Конвенція про геноцид визнає геноцид, як один або більше визначених актів, здійснених з наміром цілковитого або часткового знищення національної, етнічної, расової чи релігійної групи, як такої. Один або більше таких актів названих у Конвенції про геноцид, було застосовано супроти українців для того, щоб знищити істотну частину українського народу. Ця політика була застосована для викорінення найменшого прояву українського національного самоутвердження“.

Ми звертаємося до уряду України і до урядів держав світового співтовариства з вимогою визнати український Голодомор 1932-33 рр. геноцидом проти українського народу і засудити відповідальних за цей злочин.

Ми закликаємо світове українство відзначити цю трагічну річницю в історії нашого народу і людства – гідно і урочисто.

За президію Секретаріяту СКУ:

Аскольд Лозинський,
президент
Віктор Педенко,
генеральний секретар

Нагадуємо, що 16 листопада, о 2-ій годині, в Катедрі св. Патрика, в Нью-Йорку, відбудеться Служба Божа в пам'ять жертв Голодомору 1932-33 років в Україні.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Славні імена, незабутні події

Серію статтей про визначні події з історичного календаря України надіслав з Чикаго **Осип Панчишин.** У них він, зокрема, розповідає про героїчну смерть 21 листопада 1921 року 359 полонених українських вояків в містечку Базарі, страту у Львові, в Бригітках, 23 грудня 1932 року членів ОУН Василя Біласа і Дмитра Данилишина, діяльність Степана Бандери, а також про День подяки в Америці і свято Архистратига Михаїла.

З Австралії надійшла докладна стаття **Федора Габелка**, який аналізує виступ Генерального консула України в Австралії Володимира Карена і вказує на численні негаразди в діяльності Президента України, які цей дипломат замовчує.

Почесний доктор Києво-Могилянської академії **Петро Балей** з Лас Вегасу, Невада, у листі до редакції застерігає від надмірного захоплення акціями протесту в Україні, тому що, на думку автора листа, дії Президента України, вдалі або ні, не виходять за межі його конституційних повноважень, а провідники опозиції переважно діють проти нього з особистих мотивацій. Петро Балей пояснює критику України з боку США невдоволенням американського уряду спробами Президента України налагодити економічні контакти з державами південної Азії, до чого його змушує неприхильність Росії.

Орися Антонович з Чикаго переслала листа Лесі Ґонгадзе, у якому йдеться про трагічні обставини загибелі її сина Георгія Ґонгадзе і бездушне ставлення до неї слідчих у цій справі.

Сергій Брунь з Києва надіслав розповідь про два числа квартальника „Самостійна Україна", у яких вміщено статті до 60-річчя загибелі Олени Теліги, творчість Лесі Українки і Оксани Лятуринської, оповідання о. Миколи Сарми-Соколовського, інші публікації.

З далекого Миколаєва на півдні України надіслала вірші, присвячені 60-літтю УПА, куратор Товариства допомоги дітям-сиротам **Галина Антоненко.** Звертаючись до воїнів УПА, вона вітає Івана Йовика, Юліяна Котляра, Мирона Луцишина, Н. Ненадкевича і пише:

Віддав ти юність, здоров'я і силу,
Ішов на захист кожної родини,
І мріяв, щоб ожила Соборна Україна
І воля вічною була!

Д-р Олег Волянський переслав своє листування з головою Державного комітету України у справах релігій В. Бондаренком з приводу архівів і цінностей Української Православної Церкви Московського Патріярхату. Відповідаючи на побоювання д-ра О. Волянського, чи не будуть вивезені архіви та інші цінності з України до Москви, В. Бондаренко інформує, що Московський Патріярхат не має в Україні жодної культової споруди, йому не передаються церковні архіви, коштовності та інше майно, власницею яких є УПЦ.

Від **Стефанії Пришляк** з Бафало, Н. Й., надійшло два листи, у яких вона висловлює незгоду зі запрошенням президента Росії на відзначення 70-ліття Дніпрогесу у Запоріжжі і критикує телевізійні програми України за появу на екранах не зовсім одягнених дівчат. Любомир Баран з Ворену, Миш., занепокоєний зменшенням в репертуарі театрів України творів української клясичної драматургії.

Заступник головного редактора газети „Кримська світлиця" **Г. Рудницький** переслав публікацію-подяку за надіслані для українсько-канадського відділу Симферопольської бібілотеки ч. 9 підручники і книжки видавництва „Рідна мова" з Австралії.

Чортківське районне товариство інвалідів „Надія" Тернопільської области дістало повідомлення, що термін передплаченої для них „Свободи" закінчився, тому головний бухгалтер товариства **Юлія Курська** у листі до редакції передає сум інвалідів з цього приводу. Закликаємо охочих передплатити наш тижневик для цього товариства. Його адреса: вул. Подільська, 31, 48500 Чортків, Тернопільської обл.

З української школи при Катедральному соборі св. Йосафата у Пармі, Огайо, надійшло повідомлення про присудження учням сьомої кляси, де вчителькою Ірина Кулик, нагороди „Ohio Academy of Science", яку вручив губернатор Боб Тафт.

Кілька листів стосуються публікацій „Свободи". **Я. С.** з Нью-Йорку пише, що спершу їй не сподобався фейлетон О-КИ „Про наплечники без пластунів" (ч. 37), але вона придивилася до людей на вулицях, побачила, що багато з них носять зручні наплечники, тому „дві важкі як бомби торби переробила на наплечники і тепер порхаю як пташка". **Любомир Калинич** з Ірвінгтону, Н. Дж., уточнює, що названа у його листі (ч. 41) церква св. Константина в селі, де його батько був парохом, не була катедрою.

Анонім з Мишигену зауважує, що у „Свободі" (ч. 14) разом зі звітом Зенона Василькевича про річні збори дітройтської округи УНСоюзу вміщено також групову світлину управи, на якій серед інших є д-р Я. Слюсарчук, котрий на день публікації світлини вже помер. Редакція у цьому не вбачає проблеми, оскільки авторові допису йшлося про представлення на світлині усього складу управи, яка закінчувала свою каденцію.

ПАРСИПАНІ, Н.Дж. – Щиро дякуємо Лідії та Євгенові Яросевичам за надіслання для тижневика „Свобода" Альманаху з 1961 року, присвяченого пам'яті Тараса Шевченка, якого не було в наших архівах, та ряду інших книжок. Кілька десятків цих цінних видань будуть важливим доповненням нашої редакційної бібліотеки.

Редакція

На знак протесту

Це було 18 років тому. Мені пригадується 12 листопада 1984 року. Біля будинку ООН в Нью-Йорку лопотять полотнища прапорів: ліворуч – прапор СРСР, другий – УРСР. На просторому хіднику перед брамою сидить чоловік у лахмітті, годує голубів. Тісно оточений голубами, припав на коліно фотограф, клацає апаратом. Байдуже минають чоловіка делегати ООН, заклопотані своїми справами.

А через вулицю, навпроти брами, щулиться від холодного вітру чималий гурт людей. Там під синьо-жовтим прапором уже другий тиждень голодує Павло Стокотельний, щоб привернути увагу міжнародної думки до подій на Україні, де подвоїли табірний речинець Миколі Горбалю саме в день очікуваного звільнення, арештували члена Гельсінської групи Йосифа Зісельса. До зібрання промовляє Зінаїда Григоренко, дружина колишнього генерала-дисидента.

У саду ООН, далі від вулиці, за високими кущами на березі Іст-ривер переминаються з ноги на ногу троє в темному одязі. У кожного притулений до вуха апарат з довгою антеною. Слухають. Може й записують. Хто вони? Чому криються за кущами?

Перша година дня. Заходить на дощ...

О. С.,
Нью-Йорк

Допоможемо „Просвіті"

В Україні відбуваються відчутні політичні та економічні зміни на краще. Щоб прискорити їх управа Ради оборони і допомоги українцям УККА, вирішила допомагати патріотичним силам в їхній просвітянській праці.

Українці за кордоном не можуть бути пасивними спостерігачами, коли в Україні відроджуються патріотичні ідеї та національна свідомість. Такими позитивами треба вважати вислід в останніх виборах до Верховної Ради, акції протесту в обороні рідної мови й людських прав. „Просвіта" видала авдіокасети українських казок для садочків і першокласників, щоб малята звикали до рідної мови. РОДУ УККА закупила 5,000 цих касеток, які бюро УККА в Києві вже роздало в східніх і південних областях України. Чисельні листи подяк з шкіл підтверджують успішність нашої акції.

Знаючи, що Різдвяні обряди і колядки в східніх областях України майже невідомі людям, ми замовили 5,000 касеток українських колядок, а треба буде їх багато більше.

До свят цього року вони будуть вислані людям до східніх областей. РОДУ має багато корисних проєктів, але вони всі пов'язані з великими коштами, яких ми не маємо, бо РОДУ не має інших приходів, крім пожертв. Ми віримо, що допомога патріотичним силам в їхнім змаганні за збереження рідної мови і розбудження національної свідомости є першочерговою потребою України.

Пожертви просимо висилати на адресу: RODU School, 202 Second Avenue, New York, NY 10003. Tel. (212) 228-6840.

За управу РОДУ УККА

Іван Буртик, голова
Тамара Ґалло, секретар
Нью-Йорк

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Помер Іван Пиндус (1914–2002)

В Օброшині, біля Львова, 20 вересня 2002 року, на 88-му році життя, помер довголітній секретар 39-го Відділу УНС в Сиракюзах Іван Пиндус.

Народився І. Пиндус в Настасові біля Тернополя, 17 листопада 1914 року, в багатодітній хліборобській родині Григорія та Марії з Глухих. Початкову освіту здобув у рідному селі. У 1924 році батьки віддали його до української гімназії в Тернополі, де він належав до молодіжної ОУН, серед чільних провідників якої в ті роки в гімназії були її учні Я. Стецько та В. Охримович. В 1930 році, в зв'язку з розв'язанням гімназії, був вимушений припинити навчання і повернутись в родинне село, де працював у власному господарстві, сільській кооперації, у волосній адміністрації. В 1943 році одружився з Мелянією Жмурко, а весною 1944 р., не з власної волі, залишивши в Україні молоду дружину та ще ненародженого сина, подався на Захід. Спочатку перебував в таборі Ляндек, в Австрії, а потім виїхав до Сиракюз, Н. Й. Дружина марнувала свій вік у Сибіру. І тільки через роки вдалося йому забрати до себе дружину та через 45 років вперше побачити єдиного сина. Ніколи не забував про своїх братів і сестер, з якими йому не довелося зустрітись в цьому світі. Ще в Україні, а відтак на чужині, покійний багато часу віддавав громадській праці.

33 роки був фінансовим секретарем 39-го відділу УНС, залучив до відділу понад 600 членів. В Українському народному домі був фінансовим секретарем, в УККА – фінансовим референтом та касиром, впродовж 10 років, очолював

Св. п. Іван Пиндус

в Сиракюзах україномовну секцію радіопередач. Довголітній член Контрольної комісії місцевої кредитівки „Самопоміч", співучасник всіх громадських імпрез, член парафії греко-католицької церкви св. Івана Хрестителя. З постанням незалежности України більше часу проводив на рідній землі, мав змогу зблизитися з сином, внуками, правнуками, але смерть передчасно забрала його від них.

В жалобі залишені син Богдан з дружиною Любою, внуки Іван та Володимир з дружиною Тетяною і діточками Іриною та Володиславом, чисельна родина в Україні, Америці, Польщі.

Похорон відбувся 22 вересня 2002 року в с. Օброшині з греко-католицької церкви св. Дмитрія на місцевий цвинтар, де він спочив біля своєї дружини Меланії, яка померла в 2000 році.

Вічна їм пам'ять!

Б. П.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ПЛАТИТЬ 80% КОМІСОВИХ

ДО ВСІХ СЕКРЕТАРІВ ТА ОРГАНІЗАТОРІВ УНСОЮЗУ!

Український Народний Союз виплачуватиме **80% комісових** першорічної вкладки, для всіх поліс, які будуть продані **від 1-го листопада до 31-го грудня 2002 року.**

Під ці винагороди підлягають:

- Всі надіслані до нас аплікації з поштовим знаком не пізніше 31-го грудня 2002 року.
- Поліси кляси: Whole Life, 20 Pay Life, LP-65, Endowment, T-23, T- 5, T-10.
- Універсальні грамоти сумою забезпечення $25,000.00 і вище.

- Не підлягають усі пенсійні пляни, поліси з одноразовою оплатою, та поліси заплачені наперед.

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів168-го Відділу УНС

З днем 1-го листопада 2002 року, відділ 168-ий з'єднався з відділом 155-им., секретарем якого є:

ЯРОСЛАВ ЗАВІЙСЬКИЙ

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі на адресу:

Mr. Yaroslav Zaviysky
11 Bradley Rd.
Clark, NJ 07066-3203
Tel.: (732) 827-8642

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Звернення до колишніх дивізійників і української громади

Управа Братства „Броди-Лев", разом з Управою Братства 1 Дивізії Української Національної Армії, звертається до ветеранів дивізії „Галичина" та до української діяспори за допомогою у спорудженні пам'ятника для 1 УД УНА, та „Українського юнацтва" на „Полі почесних поховань", коло „Меморіялу УГА" на кладовищі-музеї „Личаківський цвинтар" у Львові. Ці старання, котрі тривали понад два роки, увінчались успіхом, бо одержано згоду управи міста Львова та дирекції музею „Личаківський цвинтар" на цей пам'ятник.

На ветеранах цих військових з'єднань та членах нашої громади лежить святий обов'язок увічнення пам'яті „Дивізії" і „Українського юнацтва", котрі під час Другої світової війни, як наслідники УСС і УГА, продовжували боротьбу за відновлення Української держави. Треба подбати, щоб залишити цю історичну спадщину в належному порядку, бо ніхто інший цього за нас не зробить.

Цей пам'ятник буде стояти на видатному місці поля почесних поховань, а також недалеко від польської ділянки цвинтаря, знаного колись як цвинтар „Обронь-цуф Львова-Орлента". При наявності польських пам'ятників було б великою кривдою для дивізійників, коли б на цьому музейному цвинтарі у місті Львові, де „Дивізія" мала свій початок, не було гідної символіки, котра б увічнила пам'ять про їхню боротьбу за Україну в Другій світовій війні.

Проєкт пам'ятника виконує група архітектів та скульпторів, яка була відповідальна за проєктування „Меморіялу УГА". Будовою пам'ятника займеться фірма „Ренесанс", котра була відповідальна за будову „Меморіялу УГА" та в минулому році створила пам'ятники Королеві Данилові у Львові і Тарасові Шевченкові у Варшаві. Ця фірма представила нам прелімінарний проєкт пам'ятника і працює над виконанням робочих рисунків.

Ми отримали запевнення, що праця над будовою пам'ятника розпочнеться зараз після одержання замовлення і отримання завдатку. Тому нам треба тепер докласти всіх старань, щоб здобути якнайскоріше потрібні фонди.

Вважаємо, що увічнення пам'яті „Дивізії" і „Юнацтва" є обов'язком нас усіх. Музей „Личаківський цвинтар" є історичною пам'яткою, яку щорічно відвідують тисячі людей з України та інших країн. У 2003 році будемо, при Божій помочі, відзначати 60-ліття створення Дивізії. Віримо, що зможемо тоді віддати шану нашим побратимам, які своїм життям чи каторгою в таборах Сибіру засвідчили свою любов до батьківщини-України.

Братство „Броди-Лев", опікується могилами воїнів, котрі поклали свої голови за волю України в обох світових війнах. Воно опікується їхніми могилами в Україні, Австрії, Німеччині, Польщі та Італії. На наш кошт поставлено пам'ятник-курган для героїв бою під Крутами, а 29 січня 1998 року там врочисто відзначено перший раз 80-ліття цієї битви. Під цю пору Братство фінансує перепоховання полеглих дивізійників в бою під Бродами (1944) на цвинтар-пам'ятник в Ляцькому-Червоному на Золочівщині, де за допомогою Братства побудовано каплицю, котра в липні 1997 року була посвячена та віддана до вжитку. Йдуть заходи, щоб вдержання та опіку над цвинтарем і каплицею забезпечити на майбутнє. Досі віднайдено та перепохоронено понад 250 тлінних останків полеглих в боях під Бродами. Розшуки за забутими могилами та перепохоронення тривають дальше. Ми зайнялися та профінансували перенесення в Україну тлінних останків наших державних мужів з Берліну на Цвинтар-музей Личаківський цвинтар у Львові.

Кошти згаданого пам'ятника мали б бути покриті ветеранами Дивізії з України, котрі залишилися в живих після довгих заслань в совєтських ҐУЛагах. Вони є вже в похилому віці, з підірваним здоров'ям і неспроможні на будь-які видатки. Число живих ветеранів дивізії в діяспорі теж маліє, і тому управа нашого Братства звертається до української громади за допомогою.

Просимо вас зложити ваш даток на спорудження цього пам'ятника. Ваша пожертва стане тривалим признанням для тих, що під час Другої світової війни, проти всіх непевностей того часу, боролися за визволення свого народу. Ваші чеки слід виписувати на: Brody-Lew, Inc. та надсилати на адресу „Brody-Lew", P. O. Box 261, Cooper Sta., New York, NY 10276.

Братство „Броди-Лев",
Нью-Йорк,
Крайова Управа Братства 1 УД УНА

Шукають за вцілілими з Першої світової війни

КАЛҐАРІ, Альберта, Канада. – Українсько-Канадська Спілка в обороні громадських прав розпочала акцію, метою якої є, щоб уряд Канади признав несправедливість офіційних чинників в часі Першої світової війни, коли було інтерновано тисячі українців та інших східньоевропейців – під закидом, що вони є „прихильниками ворогів".

Ця акція має своїм завданням віднайти когось з тодішніх інтернованих або їхніх нащадків. В тій цілі висилається 35,000 листів до родин канадців, які мають те саме прізвище або подібне, як 8,000 еміґрантів з Европи, які були інтерновані в 1914-1920 роках.

Співспонзором проєкту є Українсько-Канадська фундація ім. Тараса Шевченка. Та спочатку належить поінформувати канадців, що розпочалася акція, яка має намір домогтися від канадського уряду признання, що сталася несправедливість і що покривджені родини отримають відшкодування у формі наукових і пропам'ятних проєктів. Тому закликаємо канадських громадян, яких члени родини були інтерновані або могли бути ними, щоб вони негайно зголосилися до Українсько-Канадської Спілки в обороні громадських прав телефонічно і потвердили причетність своїх членів родини до цієї проблеми, або подали імена інших інтернованих.

Спілка розпочала акцію, щоб звернути увагу канадців на частину історії, про яку мало громадян знає, а то й взагалі не поінформовані.

Отож інтерновані або їхні нащадки можуть телефонувати безплатно на номер 1-877-344-4434, щоб додати свої інформації. Також список інтернованих та інші інформації можна отримати на Інтернеті: www.uccla.ca.

Д-р Любомир Луцюк,
голова Спілки

В пам'ять Степана Бандери

ЧИКАҐО. – 15 жовтня в Соборі свв. Володимира і Ольги була відправлена соборна Панахида за упокій душі св. п. Степана Бандери. До церкви ввійшли комбатанти українських військових формацій, члени 8-го Відділу ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ і сумівці зі своїми прапорами.

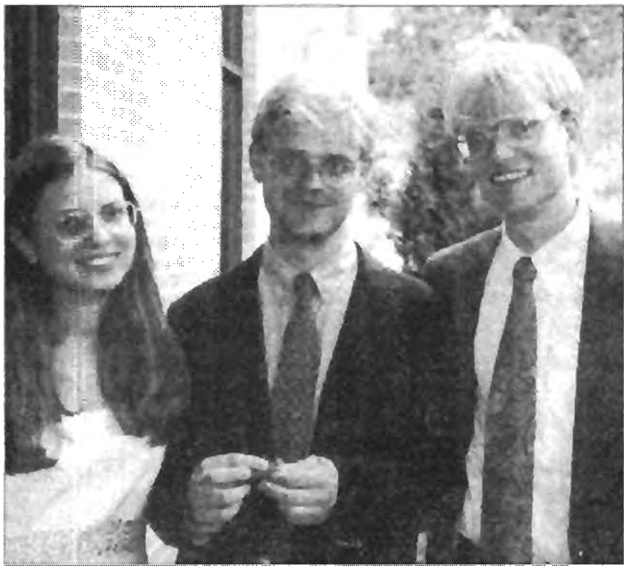
Панахиду відправили 7 священиків на чолі з Владикою Юліяном Вороновським, єпископом Самбірсько-Дрогобицьким, який в часі більшовицької окупації служив у підпільній церкві. Отець Тарас Гарасимчук, асистент єпископа Ю. Вороновського, у патріотичному слові згадав Степана Бандеру, його життєвий шлях як Провідника ОУН, його вклад у визвольну боротьбу українського народу.

Після Панахиди в домі СУМ відбулись святкові сходини на вшанування пам'яті великого сина України Степана Бандери. Святкові сходини відкрив голова 8-го Відділу ООЧСУ Іван Павлик.

Хвилиною тиші вшановано пам'ять Степана Бандери. Тарас Дрозд виголосив доповідь. Жалібну імпрезу закінчено співом гимну „Ще не вмерла Україна". Напередодні цій річниці була присвячена місцева радіопрограма „Вечірна Трибуна".

Осип Панчишин

Успіхи нашої молоді

Зліва: Адріяна, Юрій і Марко Слижі.

Українська громада в Америці поповнюється новими професіоналістами: троє дітей Володимира і Богданни Слижів, мешканців Нью-Йорку, закінчили студії докторатами. Найстарший син, Марко, здобув звання доктора електричної інженерії на Анарборському університеті в Мишиґен. Доня Адріянна – доктор астро-фізики, докторат захистила в Колюмбійському університеті в Нью-Йорку.

Наймолодший син Юрій – доктор права. Студіював і захистив докторат в Ньюйоркському університеті в Нью-Йорку. Закінчити високі студії є традицією в родині Слижів. Дідусь сьогоднішних докторантів, д-р Адольф Слиж, закінчив студії права в Чернівцях і був суддею у Львові, а опісля правним дорадником у таборах переміщених осіб. Стрийко, доктор філософії Антін Слиж, був професором американського університету в Пенсильванії.

Ціла родина є членами УНС, Відділ 194. Марко, Адріянна і Юрій скінчили Школу Українознавства Т-ва ОУА „Самопоміч" в Нью-Йорку. Всі троє є членами Пласту: скінчили кадру виховників і були новацькими вихованками в ньюйоркській станиці. Марко був впродовж 7 років гніздовим. Адріяна і Юрій провадили новацькі табори на Словаччині. Адріянна провадила новацький табір на Вовчій Тропі двічі, а один раз у Польщі. Юрій працював на Союзівці продовж одного літа. Всі троє відвідали Україну, а Адріянна тричі. Бажаємо молодим науковцям й надалі бути активними членами української громади. Треба оцінити довгорічну пильність і працьовитість молодих докторантів в осягненні високих наукових звань.

Велика заслуга в успіхах дітей належить батькам, які дали дітям всебічну підтримку, захоту і любов. Бажаємо молодим докторантам дальших успіхів і щастя в житті. Їхній приклад нехай знайде численних послідовників.

Д-р Марія Фішер-Слиж,
Торонто

Адріян О. Мандзій одержав стипендію Фулбрайта

Д-р Адріян Олег Мандзій, професор університету „Морґед Стейт" в Кентакі, провадить наукові досліди в Україні з теми „Загальнодоступна історія в Зборові – збереження Козацького поля битви в західній Україні". Д-р А. Мандзій одержав Фулбрайт-Гейс науково-дослідну стипендію та літній ґрент дослідження від Морґед Стейт-університету. Ця фінансова допомога дала йому можливість провадити досліди в Україні та Польщі від 1 червня до 31 серпня 2002 р. Ціллю експедиції було точне окреслення місце битви і позиції козацьких і польських військ. Земля, на якій відбувалася ця історична подія, лежить тепер облогом, тому умови були сприятливі для досліджень. Знайдено кулі, ґудзики (навіть один срібний) з того часу. В минулих роках д-р А. Мандзій провадив археологічні розкопки в Кам'янці-Подільському. Багато студентів з американських університетів працюють з ним в Україні. Посвята вченого до історії України є заохотою для багатьох. За його наукову працю товариство Українсько-американських підприємців та професіоналістів в Рочестері надало А. Мандзієві нагороду „Українець року". Його батьки Анізія та Василь Мандзії – живуть в Рочестері, є активними членами церкви Богоявлення, Пласту та Українського Народного Союзу.

Д-р Адріян Олег Мандзій

Проф. Володимир Пилишенко, Рочестер, Н. Й.

Книжка в пошану д-ра Василя Плюща

Під протекторатом Лікарської Комісії НТШ у Львові, Українського Лікарського Товариства у Львові та Осередку НТШ в Чикаго вийшов друком одинадцятий том „Лікарського збірника". Цей збірник присвячений відомому лікарю-патріоту проф. Василеві Плющеві (1903–1976). Головний редактор – Ірина Даценко.

У своєму вступному слові, співредактор „Збірника" д-р Павло Пундій слушно пише, що д-р Василь Плющ був „справжній гігант праці та великий український патріот".

11-ий том „Лікарського збірника" до певної міри є енциклопедією української медицини, бо має 456 сторінок, ряд ілюстрацій, резюме деяких статтей англійською мовою та 18 сторінок іменного покажчика.

Збірник складається з чотирьох частин: життєвий шлях і діяльність Василя Плюща, спогади про Василя Плюща ; оригінали його окремих праць та вшанування пам'яті.

Цю вартісну книжку в пошану визначного лікаря, українського патріота-пластуна буде цікаво почитати не лише лікарям і спорідненим професіоналістам, але й кожному українцеві та українці, бо там є багато інформацій про життя українського народу.

Ближчі інформації про цю книжку можна отримати, звертаючись на адресу: Pavlo Pundy, 3258 N. New England Ave. Chicago, IL 60634-4636.

Д-р Олег М. Волянський

Доброзичливо про це видання також відгукнувся в листі до редакції д-р Павло Пундій, дійсний член НТШ і голова осередку НТШ в Чикаго.

На честь 60-ліття УПА та Листопадового чину

КЛІВЛЕНД, Огайо. – Громадський комітет в складі Товариства вояків УПА і хор „Дніпро" під патронатом УЗО підготували відзначення 84-их роковин Листопадового чину і 60-ліття Української Повстанської Армії, що відбулося 27 жовтня в залі Святопокровського осередку в Пармі. Свято відкрив і проводив програмою голова громадського комітету д-р Б. Чепак.

Концертову програму започаткував хор „Дніпро" під диригентурою О. Боднарчук і при акомпаніяменті Н. Боєчко, який виконав американський і український гимни та марші УПА і Української дивізії „Галичина".

Співав дитячий хор „Покрова" (диригент М. Помірча), після чого доповідь виголосив редактор Петро Твардовський, який відтворив події, що сталися 1 листопада 1918 року у Львові, розповів про боротьбу УПА.

Доповідач називав імена присутніх вояків УПА, а д-р Чепак вручав кожному грамоту з Києва, від головної булави ОУН-УПА. На закінчення імпрези З. Чайковський прочитав вірш „Сопілка", а хор „Дніпро" виконав кілька пісень.

Євген Бачинський

Грабіжники застрелили новоприбулого українця

Лариса та Інна Босенко

НЬЮ-ЙОРК. – Вночі 30 жовтня грабіжники вбили 38-річного українця Олега Босенка, який вийшов з дому в Брукліні, щоб зустріти свою дружину Ларису, котра поверталася з праці. До них підійшли два чоловіки і жінка в лещетарських масках. Один з них мав в руці пістолет. Вони зажадали віддати їм сумку Лариси.

Подружжя Босенків приїхали до США півтора роки тому з українського міста Суми, коли виграли візу у еміграційній льотерії. Олег раніше служив у війську і володів прийомами оборони, тому вибив зброю з рук нападника. Але жінка, яка теж була озброєна, вистрелила в О. Босенка, а нападник підняв зброю і теж вистрелив у нього, після чого нападники втекли, забравши сумку Лариси, у якій було 10 долярів, кредитні картки і метрокарта. Олег працював електриком, Лариса у вечірню зміну обслуговувала копіювальну машину на Мангетені. Босенки прожили в шлюбі 13 років, їхній дочці Інні – 12 років.

Благодійна некомерційна організація допомоги емігрантам у потребі, що вже 60 років діє в Нью-Йорку, збирає пожертви на допомогу осиротілим Ларисі та Інні. Чеки можна висилати на адресу: „Fund for Neediest Emigrants" і зазначити: „For Oleg Bosenko Family", 111 Fifth Ave., 5 Floor, New York, NY 10003. Тел.: (212) 387-0299, дод. 109. Пожертви в звільняються від податку.

1 лютого 2003 року: баль дебютанток

Управа Філядельфійського відділу Товариства українських інженерів Америки повідомляє, що зголошення кандидаток на дебют балю інженерів приймаються до 17 грудня 2002 року. Адреса: Слава Галавай (714 Charette Road, Philadelphia, PA 19115. Тел.: (215) 671-9418).

Баль інженерів відбудеться у Філядельфії, 1 лютого 2003 року, в „Park Hyatt Hotel at the Bellevue", Broad and Walnut Streets.

В справі замовлення готелевих кімнат треба телефонувати до вищезгаданого готелю на число (215) 893-1776 або (802) 221-0833. Щоб отримати знижену ціну, треба покликатися на „Ukrainian Engineers Society Ball". Додаткові інформації можна одержати, телефонуючи до інж. Методія Борецького на число (215) 233-4529 (увечорі).

ВІСТІ З ОТАВИ

„Голосові Канади" – 50 років

Канадське Міжнародне радіо відзначило 50-річчя свого Українського відділу

На Різдво 1944 року вперше пролунав на коротких хвилях „Голос Канади". Постійні програми започаткувалися 25 лютого 1945 року – англійською, французькою, німецькою та чеською мовами. За україномовні програми довелося побоaddress. Аж 1 липня 1952 року відбулася інавґурація Українського відділу Канадського міжнародного радіо, що існує і досі. Першим головою відділу був сотник Богдан Панчук, пізніше – Богдан Веселовський, Роман Олійник та інші. Теперішній склад української редакції такий: продюсери-диктори – Ліна Гаврилів, Люба Демко, Олеся Руснак-Чехут, Ярослав Харчун. Є багато громадських співробітників.

В четвер, 26 вересня, у приміщенні Канадського музею образотворчого мистецтва в Отаві відбулося відзначення 50-річчя Українського відділу Канадського Міжнародного радіо – прийняттям і концертом у каплиці Рідо, на які запрошували директор Канадського Міжнародного радіо Жан Ларен та Посол України в Канаді д-р Юрій Щербак.

Директор КМР Жан Ларен розповів про добрі взаємини з слухачами та партнерами програми, подаючи приклад посла України д-ра Юрія Щербака, який брав участь у програмі ще в 1992 році, коли представляв Україну на екологічній зустрічі у Ріо-де-Женейро. Також згадав присутнього на вечорі президента національної Радіокомпанії України Віктора Набруска, з яким КМР підписали контракт про співпрацю ще в 1994 році.

Президент Конґресу Українців Канади Євген Чолій наголосив на важливій ролі „Голосу Канади" у боротьбі проти диктатури окупаційного режиму в Східній Европі минулих років, подякував керівникам і працівникам „за цінну працю впродовж минулого півстоліття" і побажав успіхів у майбутньому.

Посол України д-р Юрій Щербак сказав, що „Голос Канади" був в Україні в трудні часи, то буде і тоді, коли Україна стане багатою демократичною державою.

Голова Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України Іван Чиж склав признання українському відділові Канадського Міжнародного Радіо за те, що „... в світовому, вщерть ущільненому інформаційному просторі мовите голосом нашої рідної землі, мовою української держави. За це вам низький уклін, дорогі брати і сестри!".

Після закінчення формальної частини ведуча вечора Ліна Гаврилів запросила присутніх перейти до каплиці Рідо, де відбувся концерт. У концерті брали участь Галина Волянська – ліричне сопрано, Сандра Ґрем – меццо-сопрано та жіночий ансамбль – диригент Лаврентій Івашко, при фортепіяні – Жан Демаре. Канадські співаки виконували українські народні пісні та твори українських композиторів.

Зліва: Голова Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України Іван Чиж, президент Конґресу Українців Канади Євген Чолій.

Юлія Войчишин

СПОГАДИ ПРО СОЮЗІВКУ

Реґензбуржці зустрічалися на оселі 11 разів

26 липня „Свобода" (ч. 30) звернулася до читачів з пропозицією: готуючись до відзначення 50-річчя Союзівки, надсилати свої спогади про перебування на відпочинковій оселі. Першою надіслала спогади Людмила Почтар, і ми подаємо її листа першим. Просимо інших читачів не баритися зі своїми спогадами про Союзівку, надсилати їх до редакції.

В роках моєї молодости (відносної) Союзівка була престижним місцем відпочинку для заможніших людей. Крім того, дістати кімнату чи навіть ліжко під час літнього сезону було майже неможливо: треба було резервувати за рік або й два наперед.

Проте, перебуваючи під час Дня праці по сусідству, на Сумівському Здвизі, ми з чоловіком раз чи два „заскакували" на пару годин на Союзівку. Тоді ледве можна було розминутися на стежках і доріжках Союзівки. Заля під час вечірніх концертів дослівно „тріщала". Запам'яталися дотепні виступи Миколи Понеділка і Івана Керницького. Гумор „дивізійників" був неперевершеним. Танцювальна площадка „під зоряним небом Союзівки" була переповнена. Недарма тоді говорилося, що „нема то, як на Союзівці" і що „всі дороги ведуть на Союзівку".

Після вакаційного сезону на „високошкільних конференціях СУСТА" було вже спокійніше; були цікаві й вартісні доповіді та дискусії.

Для мене особисто Союзівка найбільше пов'язана зі з'їздами „реґензбуржців". Із 13 відбутих з'їздів – 11 мали місце на Союзівці, так що реґензбурзькі з'їзди і Союзівка стали для мене майже синонімами. І Союзівка була завжди гостинною для нас, а ми з приємністю користали з її благ.

Перший з'їзд відбувся 12–13 вересня 1959 року. Здається, що тоді всю „машину" Союзівки тримав у своїх умілих господарських руках Володимир Квас.

За 17 років поміж з'їздами сталося багато змін. Помер мій чоловік і вже не було змоги „заскакувати" на Союзівку. Та з допомогою друзів на всіх з'їздах я була. Як усе в світі, за той час змінилося життя, змінилися ми, змінився і характер наших з'їздів. Дещо „постарілася" й Союзівка, та гостинність, як і чудова природа, лишилися незмінними.

Минулого року на Союзівці, немов на якомусь острові, пережили ми вражаючі події 11 вересня. З признанням і вдячністю треба відзначити уважливість і вирозуміння управи Союзівки, а зокрема Соні Семанишин за допомогу у зв'язках зі зовнішнім світом.

І цього року з'їхалися ми на Союзівку, немов до родинного двору. І гостили нас немов рідних, по-домашньому.

Хочеться вірити, що попри різні зміни в житті української громади, Союзівка ще на довгі роки залишиться „клаптиком України", яким вона була для нас і наших дітей...

З 50-літтям, Союзівко!

Людмила Почтар,
Скач Плейнс, Н. Дж.

Учасники першого з'їзду реґензбуржців у вересні 1959 року. (Фото з архіву Л. Почтар).

УКРАЇНА І СВІТ

Капітула нагороди поєднання визначила лавреатів

ПЕРЕМИШЛЬ. – 14–19 жовтня відбулася Міжнародна конференція „Польсько-українські взаємини в нових європейських обставинах". Конференцію організували Вища школа адміністрації і управління (Перемишль), Львівський національний університет ім. Івана Франка та Капітула нагороди поєднання. Зі словом привітання до учасників і гостей звернувся Митрополит Перемиський і Варшавський Іван Мартиняк.

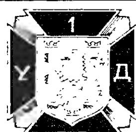
Водночас із конференцією засідала Капітула нагороди поєднання. Вона була заснована 18 березня 2002 року в Арламові. Ідея її створення належить вищій державній владі, церковній ієрархії та громадським організаціям України та Польщі.

Метою утворення Капітули є визначення і нагородження діячів, які своєю працею найбільше спричинюються до порозуміння між українським і польським народами. Членами Капітули нагороди поєднання з українського боку є: Владика Любомир Гузар – глава Української Греко-Католицької Церкви, академік Мирослав Попович – директор Інституту філософії, професор Іван Вакарчук – ректор Львівського національного університету ім. Івана Франка, Мирослав Маринович – віце-ректор з питань зовнішніх зв'язків Українського католицького університету, Тарас Возняк – редактор журналу „Ї", Андрій Садовий – директор Інституту розвитку міста, та Андрій Дещиця – радник Посольства України у Фінляндії. Вони разом із польськими колегами серед багатьох кандидатів, яких пропонують державні і громадські організації, вибирають по одному представникові Польщі та України.

Першу нагороду Капітули в минулому році отримали проф. Вакарчук та проф. Клочовський. Цього року високої відзнаки удостоїлися політолог, культоролог і літератор Микола Рябчук та громадський діяч Яцек Куронь, у недалекому минулому міністер Польщі.

Нагороди Миколі Рябчукові та Яцекові Куроню на урочистому засіданні вручив Владика Любомир Гузар. У своїй промові він наголосив на значущості українсько-польських взаємин для обох держав і тому щиро подякував нагородженим за їхні зусилля у справі порозуміння між нашими народами.

о. Ігор Яців

Аварія у Національній бібліотеці України ім. Вернадського

КИЇВ. – 23 жовтня у Національній бібліотеці України ім. Вернадського, заснованій ще 1918 року, сталася серйозна аварія: лопнув чавунний радіятор і вода залила частину бібліотечних фондів. Про це стало відомо ще 23 жовтня. Однак під загрозою звільнення з роботи, працівники бібліотеки не давали журналістам жодної інформації про це лихо. Але іншими каналами інформація все ж просочилася і 28 жовтня бльок „Наша Україна" Віктора Ющенка оприлюднив заяву про загрозу знищення близько 60 відс. книжкових фондів цієї найбільшої книгозбірні, наголосивши, що „адміністрація Національної бібліотеки, а також керівництво Національної академії наук України злочинно приховують від громадськости реальні обсяги лиха". Відповіді уряду на цю заяву поки що не було.

Проблема збереження цінних пам'яток постає в Україні не вперше. Виникає запитання, чому час від часу бібліотеки в Україні підтоплюються, горять або руйнуються в якийсь інший спосіб? Чому безслідно зникають стародруки, збірники рукописної літератури й пам'ятки писемности? Що ж сталося на цей раз – злочинна випадковість, нехлюйство чи, можливо, сплянований злочин?

Після того, як столицею України поповзли перші чутки про потоп у Національній бібліотеці ім. Вернадського, природним було з'ясувати ситуацію з перших рук. Проте зустрітися з генеральним директором не вдалося – Оніщенко поїхав у відрядження, а працівники відмовлялися від коментарів. Вдалося побачити через розчинені вікна тільки розвішані на шнурах для сушіння книжки. Про те, що сталося у бібліотеці, говорить Наталія Македон:

„Коли ввімкнули опалення, прорвала труба на горищі і на ранок у приміщеннях було багато гарячої води. Дуже постраждав відділ естампів і репродукцій. Усе розклали по сходах і коридорах для просушування, привезли гігроскопічний папір, але досить пізно, щоб якось це вимочувати".

Отже, знищення українських стародруків, книгозбірень триває. Історія засвідчує це ще з XI століття, відколи започатковані українські бібліотеки у вигляді збірок рукописних книг при монастирях і церквах. За нез'ясованих обставин згоріла бібліотека Видубицького монастиря у Києві. У Братському монастирі на Подолі з 1888 року зберігалося 572 стародруки та грамоти, акти, гравюри, але у 1934 році монастир зруйновано. 23 травня 1963 року у бібліотеці Академії наук згоріли унікальні історичні та літературні документи, серед них – рукописні. 29 травня 1979 року згоріла бібліотека музею „Софія Київська" зі старовинними книгами на релігійні теми. У Львові в 1969 році були спалені стародруки, винесені з Успенської церкви. Зберігся акт про спалення.

Але здебільшого слідів вандалізму не залишається. Інша річ, що часи сьогодні – інші. І на цей раз навіть політики, не тільки журналісти, взялися рятувати культурний спадок. В історії знищення українських бібліотек це вже, принаймні, щось нове. Будемо сподіватися на успіх.

Надія Степула
Радіо „Свобода"

Україна уже не в центрі Европи

ПРАГА , Чехія. – 22 жовтня географи у Мінську оголосили, що в результаті їхніх обчислень географічний центр Европи є на північному сході Білорусі. Так чином, Білорусь стала вже п'ятою державою, що виборює право називатися центром Европи. Крім білорусів, жити у центрі Европи хочуть литовці, поляки, словаки, і, звичайно ж, українці. Тут йдеться не лише про символ національної гордости, але і про можливість заробити непогані гроші на туризмі. Підприємливі литовці ще з початку 1990-их років рекламують свій Парк Европи неподалік місця, де за обрахунками Французького національного географічного інституту є центр Европи. Ґінтарас Каросас, один зі скульпторів, чиї твори розміщено у Парку Европи, говорить, що сюди приїздять митці з усього світу.

Однак, інші країни не хочуть поступитися литовцям званням центру Европи. Єжи Островський з Польської Академії Наук говорить, що такий центр – саме у Польщі, поблизу містечка Сохобола, неподалік Бєлостока. Словаки вважають центром Европи містечко Кремніца, хоч ніхто поза Словаччиною не підтвердив цього офіційно. Українці посилаються на авторитет Академії наук Австро-Угорщини. Неподалік містечка Рахів, дорогою до Ужгороду, у 1887 році австро-угорські географи поставили пам'ятний знак, на якому написано, що за допомогою точних приладів, вироблених в Австрії та Угорщині, було вирахувано центр Европи, і він є саме тут.

Проте сучасні французькі вчені говорять, що їхні методи надійніші від тих, що їх використовували понад 200 років тому.

Марія Щур
Радіо „Свобода"

НА СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТІ ГРИГОРІЯ КОСТЮКА

Зустріч без прощання

Коли у травні цього року появилася у „Свободі" стаття „Сота весна Григорія Костюка", моя перша реакція була: „Та ні! Стаття передчасна! Адже Григорієві Костюкові сто років буде тільки у жовтні!". Але ось прийшов жовтень, фатальний четвер 3 жовтня, і Григорія Костюка не стало. До столітнього ювілею залишилося ще тільки 22 дні. Не дочекав.

Довговіччя не завжди буває людині благословенням. І не тільки тому, що на старість доводиться людині боротися із хворобами, з осамітненням. Іван Кедрин, який ще трохи – і був би сам дочекався столітнього ювілею, сказав був колись: „Не добре так довго жити. Бо довкола лишається пустка".

Цього не скажеш у випадку Григорія Костюка. Він усе життя плекав зв'язки з людьми молодшого віку, підтримував молоді таланти, жив не тільки спогадами минулого, але цікавився життям сучасного світу. І тому під кінець життя довкола не було пустки. Навпаки. Покоління його дітей і внуків відкривали його для себе з подивом, з пошаною, з любов'ю, бо вони вже бачили Григорія Костюка і його здобутки в перспективі цілости його життя, без тих пересудів і упереджень, що були властиві декому із його сучасників.

На порозі пенсійного віку Григорій Костюк уже мав за собою поважні громадські досягнення і низку політологічних та літературознавчих книг.

Чи потужна в політичному житті української еміграції Українська Революційно-демократична партія могла б була постати і діяти без участи Григорія Костюка? Чи було б створене у США Об'єднання українських письменників „Слово" без Костюкової ініціятиви? Чи був би врятований і перевезений із Франції архів Володимира Винниченка? А книги „Stalinist Rule in the Ukraine" (1960), „Теорія і дійсність" (1971), „Окаянні роки" (1978), „Володимир Винниченко та його доба" (1980), „На магістралях доби" (1983), „У світі ідей і образів" (1983) – були зовсім вистачальні для того, щоб запевнити Григорієві Костюкові передове місце серед людей української діяспори.

Але ось доля подарувала Костюкові ще пару десятків додаткового творчого життя. Йому було вже 81 рік, коли він почав писати свої спогади „Зустрічі і прощання". Другий об'ємистий том цих спогадів віддав до друку, коли йому було вже 96! „Зустрічі і прощання" вийшли друком у двох томах у Канадському Інституті українських студій в роках в 1987 і 1998 роках. Це, напевно, одне з найцікавіших українських видань, що появились в діяспорі протягом останніх 50 років.

Спогади ці свідчать не тільки про феноменальну пам'ять Григорія Костюка, про його відданість українській літературі і українській демократичній політиці, але і про його добросердечність і доброзичливість до людей, його ліберальний гуманізм, його великий літературний талант. Спогади ці написані надзвичайно читабельним стилем, повні живих діялогів і гумору, яскравих портретів таких його сучасників, як Аркадій Любченко, Юрій Клен, Іван Багряний, Улас Самчук, Галина Журба, Микола Шлемкевич, Юрій Косач, Тодось Осьмачка. Спогади Костюка, написані на схилі віку, викликали вже велике зацікавлення і захоплення – і в Україні, і у всьому світі. „Зустрічі і прощання" читають і ще довго читатимуть нові покоління українських читачів, і пам'ять про Григорія Костюка буде жити і щоразу відроджуватись у майбутньому.

Марта Тарнавська,
м. Філядельфія

Був знавцем нашої доби

В 1944 році я, юний невільник німецького табору, зустрівся з 42-річним Григорієм Костюком. За короткий час нашого спілкування він зробив на мене такий дужий інтелектуальний вплив, який допоміг мені стати хоча й скромним, але чесним і сумлінним працівником літературної ниви.

Наша зустріч відбулася на зламі літа й осені 1944 року, скоро після того, як Григорій Олександрович став співпрацівником, а потім фактично і редактором газети „Земля", що почала виходити для наших сільськогосподарських робітників у Німеччині. А сталося це в затишному саксонському місті Плавені. Англо-американські військові літаки скидали над містом хібащо поодинокі бомби. Дещо пізніше, коли альянти довідалися, що в гірських підземеллях виробляються компоненти до знаменитих „Фау", які руйнували англійські міста, вони почали густо бомбити місто, а далі й розвалили його вщент. Про це розповіли в своїх спогадах І. Майстренко, Г. Костюк та Оксана Соловей.

Ставши до праці в редакції газети, Григорій Олександрович поставив за мету виявляти здібну до творчості молодь, вивезену фашистами на каторжні роботи, і це можна бачити на прикладі тих імен, котрі залишилися на шпальтах „Землі" (єдиний її комплект знаходиться в науковій бібліотеці УВАН у США), – це Ганна Черінь, Б. Олександрів, В. Онуфрієнко, Вс. Біленко та ін. Відбираючи вірші й оповідання до друку, Г. Костюк уважно ставився до початківців з остівських таборів, писав їм листи і заохочував до творчости. Серед тих, кому пощастило зустрічатися з редактором, був і я. Про наші зустрічі Григорій Олександрович розповів у 2-ій книзі „Зустрічей і прощань". Там він називає імена молодих поетів, з ким спілкувався в короткий період перед закінченням війни. Ще до виходу в світ книги спогадів він нагадав мені наше далеке минуле в своїх перших листах. Отож зустрілися ми, як співається в пісні, „в недобрий час". Я вже два роки був у неволі, а Григорій Костюк з дружиною щойно прибув до Німеччини. Як і десятки, сотні інших відомих діячів української інтелігенції, що жили в окупації і намагалися відроджувати українську культуру.

Довідавшись про газету „Земля", я послав до редакції листа і кілька віршів, і одразу листом Григорій Костюк запросив мене на зустріч. Хоч це була неділя (в інші дні вийти з табору не дозволялося), мене зустрів і привітав сам редактор. Для мене це була хвилююча зустріч. З благословення Григорія Олександровича „Земля" почала друкувати мої вірші. За його спогадами, він спостеріг у мене якусь краплину таланту і заопікувався юнаком-остарбайтером. Чи треба пояснювати, що означала для мене, для інших літературних початківців (хоча я на той час вже друкувався в празькому журналі „Пробоєм") увага з боку Г. О. Костюка. Згадуючи тепер той час і „Землю", я думаю: десь там, за океаном, зберігаються на шпальтах відбиті в поетичному слові наші молоді сподівання і наша палка любов до України. І ще я думаю, що всі, кого знав і хто з авторів „Землі" ще живий, не зрадили ідеалам молодости і не розтрусили на вибоїстих дорогах життя ні тієї любові до Батьківщини, ні бажання працювати для неї, для рідного слова. Та чи доторкнеться коли до поповклих сторінок плавенівської „Землі", цього унікального видання часу останньої світової війни, рука дослідника?

Напровесні 1945 року ми розлучились. Про це згадує Г. О. в розділі книги „Земля і люди", хоча тонкощів тієї справи, яка вирвала мене з табору за кілька місяців до приходу в Плавен американців і наступного передання міста совєтському командуванню, він знати не міг. Я залишив світлий спогад про наші недовгі стосунки в пам'яті на довгі роки.

Про те, що я живий, Григорій Олександрович довідався в 60-ті роки, стежачи за київською літературною пресою, в якій моє ім'я то з'являлося, то зникало. Він розумів, що це відбувається не з моєї волі. Тоді ж і я, тероризований „увагою" КДБ, довідався (з того ж таки джерела), що за кордоном мною цікавляться. Вони, безперечно, знали, чия то цікавість. У той же час з радіопередач, як у нас говорили, „із-за бугра", долітали імена моїх знайомих С. Довгаля, О. Веретенченка, І. Майстренка, О. Девлада (Запорожця) і, звичайно ж, Григорія Костюка. Мене хвилювали ці „зустрічі" в етері: було щось дороге і близьке в них, вони викликали спогади про далеку тривожну юність під палаючим від бомбардувань небом Німеччини.

І ось надійшов час розвалу „імперії зла". Спрагло потягнулись до своєї Матері-Вітчизни наші вигнанці, а люди з України – до діяспори, її духовних набутків. Першим, кого я розшукав, був Григорій Костюк. З Едмонтону, де друкувався перший том його спогадів, мій лист потрапив до рук Григорія Олександровича в Америці. „Може, Ви й забули мене, але я пам'ятаю наші зустрічі в Плавені", – писав я. Він негайно відгукнувся, написав у відповідь, що не лише не забув, але вже й уписав моє ім'я до 2-ої книги „Зустрічей і прощань". Це були зворушливі до сліз слова...

Це сталося напередодні проголошення незалежної України. До 1997 року Григорій Олександрович писав (друкував) листи сам, а потім, майже повністю осліпнувши, з допомогою помічниць, зокрема Галини Джонсон. Його листи багаті на інформацію різного характеру, думка його ясна, судження об'єктивні. А головне – вони дружні, теплі, щирі, порадливі. В них відбилась глибока зацікавленість усім тим, що відбувалося в Україні протягом 11 років незалежности. Він просив інформувати, „як утверджується наша Вільна і Незалежна. Це питання не дає мені спокою. Не можу спати. Мучать різні припущення.

А коли я надіслав Григорієві Олександровичу свою скромну брошуру про М. Драгоманова „Апостол правди і науки", висловивши сумнів щодо точности назви, він відповів: „А я думаю, що вона саме доречна і точна. Це означення варто вживати при всіх публікаціях про нього" (тобто про В. Драгоманова).

У 1996 році Григорій Олександрович завершував другий том своїх спогадів. На 91-му році життя це була нелегка праця. Писав мені одверто і щиро: „Немічний і неквапливий я вже в писанні. Хоч щодня щось ніби пишу. Бо мушу. Багато з моїх знайомих... питають, що з другим томом моїх „Зустрічей". Ось і Ви питаєте про це...". І пояснював мені: „Написано понад 600 машинописних сторінок... Свої спогади я ніколи не закінчу в обсязі тих зустрічей, подій і фактів, які акумулювала моя пам'ять. То понад мої сили. Те не вклалось б і в третій том. Тому для мене ясно: мушу зупинитись... Ще спробую, мушу (але чи напишу?) написати підсумковий, прощальний із світом розділ і тоді вже хтось хай видає...".

Тепер, коли ця книга опублікована, знаємо, що „прощальне слово" там є. В ньому Григорій Олександрович пише: „Перефразовуючи давніх латинян, скажу: я висловився про свою несамовиту добу, як міг і як продиктувало мені моє сумління. Висловився і цим бодай частково заспокоїв свою душу".

Прощаючись з Україною і своїми читачами, Григорій Олександрович назвав свою книгу „тяжкою". Такою ж тяжкою була вся його життєва дорога. Я один із тих, хто мав щастя зустрітись на цій дорозі (хай і під бомбами, хай і в сум'ятті божевільних днів кінця Другої світової), зустрітись і духовно наснажитись на все подальше життя бодай коротким спілкуванням, продовженим пізніше листами, з Людиною з великої літери, вірним і славним сином України Григорієм Костюком.

Петро Ротач,
Полтава

Тут все промовляє славою козацькою

До 1000-ліття заснування міста-фортеці Хотина

Поштова марка України до 1000-ліття Хотина

Хотин багатий на історичні події минувшиною, козацькою звитягою та славою. Мури твердині-замку на березі повноводного Дністра мають невимовну, притягальну силу. Ще в юначі роки я так наслухався з однолітками на заняттях з історії про героїзм наших пращурів і козацького полководця Петра Конашевича-Сагайдачного та його перемогу в 1621 році над турецькою армією султана Османа II, що до нестями забаглося побувати там, серцем торкнутися тих славнозвісних місць.

Недільного дня, коли довкіл усе буяло цвітом, потайки від батьків, ми подалися пішки через села за 74 кілометри до Хотина. Стомлені дорогою, прийшли до високих мурів, що вразили нашу уяву своєю величчю і красою. Саме тут, на теренах славнозвісної фортеці, у 1621 році і відбулась найбільша військова баталія між Туреччиною та Польщею, під якою тоді перебувала Україна. 35-тисячне польське військо при 28-ми гарматах під проводом воєводи віленського і гетьмана Великого князівства Литовського полководця Яна Карла Ходкевича вступило до Хотина 16 серпня, проте застало його безлюдним. Мешканці, настрашені війною, полишили свої житла.

Цецорська катастрофа, в якій зазнала поразки Польща, відмова європейських монархів підтримати поляків у боротьбі проти турків підштовхнули короля Сигізмунда III до союзу зі запорозькими козаками. Після Козацької ради у Сухій Діброві, при підтримці патріярха Феофана, митрополита Іова Борецького, єпископа Курцевича і Петра Сагайдачного, було вирішено виступити проти турків.

25 серпня 1621 року Запорізьке військо на чолі з гетьманом Петром Конашевичем-Сагайдачним чисельністю близько 42 тисяч осіб при 23 гарматах увійшло до Хотина. Турецька армія, що підійшла сюди, нараховувала близько 200 тисяч турків і 50 тисяч татар. Султанська ґвардія, яничари, сипахи, кіннота вражали розкішними уборами. Вони мали 300 гармат, 4 бойових слони, чимало верблюдів, військо включало величезну кількість обслуги султана, служителів культу і навіть ворожок. Такої армії давно не бачила Европа.

Запорізькі козаки володіли військовим мистецтвом ведення війни, нічних боїв, яких особливо боялися мусульмани. Добре зналися й на їхніх звичаях, традиціях, брали до уваги і східній норов та запальність. Тож все це, звісно, вигідно відрізняло козаків від військ багатьох країн тодішнього часу.

Настала мить, коли уся армада враз посунула лявіною, затупотіла, понеслася вихором в бій. Свій східній шал турки спрямували проти запорожців. У запеклих боях, що тривали п'ять тижнів, турецька армія так і не змогла здобути перемогу і змушена була погодитися на Хотинський мир, який було укладено 8 жовтня 1621 року. Переможений султан повернувся до Стамбулу.

Про все ми довідалися пізніше з поезій, літописів, спогадів, авторами яких були українці, поляки, молдавани, румуни, хорвати, росіяни, турки, французи. Додам лише одне: у школярські роки, під вежами Хотинської фортеці, ми відчули живий голос рідної історії.

Недавно на пропозицію мого друга Володимира Каденюка, уродженця Хотинщини, ми разом навідалися у вересневу днину до Хотина з нагоди святкування тисячоліття його заснування. Дорогою відвідали батьківську оселю Володимира, де народився і його молодший брат, перший космонавт незалежної України Леонід Каденюк і де мешкає їхня матуся, колишня вчителька. Вона саме збиралася до церкви, бо того вересневого дня у всіх церквах та храмах Хотинщини правилися Літургії з нагоди Різдва Пресвятої Богородиці та 1000-ліття фортечного міста.

Зі самісінького ранку рух транспорту на Хотинській трасі був обмежений, бо очікували гостей високих звідусіль й самого Президента України, тож траса вабила зір чистотою, впорядкованістю, рясніла міліцією. Приготувався до цієї поважної дати і сам Хотин.

– Це свято, – сказав міський голова Володимир Балицький, – усіх городян. Отож кожен хоче не лише прикрасити власну свою садибу, а й прислужитися справі впорядкування усього міста.

Насиченою була програма свята. Ще задовго до врочистого віча, що мало відбутися неподалік фортеці, у храмах міста правилися Літургії. На помолоділих вулицях виступали аматорські фолкльорні колективи з району та области. У районному будинку народної творчости відкрилася обласна виставка учнів дитячих художніх шкіл „Козацька слава", а на пошті – обласна філателістична виставка „Наш неповторний край", на якій тривало спеціяльне погашення марок з нагоди тисячоліття міста. А ще – виставка квітів, конкурс дитячого малюнка на асфальті, спортивна програма. Всього і не перелічити.

Заасфальтована дорога вела до парадної Бендерської брами – однієї з чотирьох високих кам'яних брам. Від неї, з оглядового майданчика, скільки сягає око через вежі замку і руїни мінарету, стелилися аж до неборкаю розлогі лани Хмельниччини. Люди приносили квіти до пам'ятника гетьманові Петрові Сагайдачному, який стояв на весь зріст з гетьманською булавою у правиці, у задумі між козаками. Таким його втілив у камені відомий буковинський скульптор Володимир Гамаль.

Президент України Леонід Кучма з офіційним почтом попрямував до храму, опісля зупинився коло військової оркестри. Прибули гості з французького міста Корон на чолі з Ет'єном Шансорелем, посланці з усіх усюд України, також буковинського земляцтва з Києва, серед яких поет Михайло Ткач, співак Дмитро Гнатюк, професор Василь Шендеровський, підприємець Ростислав Тальський.

Грали на зелених пагорбах троїсті музики, співав бандурист-дідусь про те, як турків-татарів козаки розбивали. Гончарі, різбярі, майстрині-вишивальниці, народні умільці свій талан у виробах показували.

Правічні, могутні мури пам'ятають не тільки Петра Сагайдачного та йому відданих лицарів-козаків, а й сина Молдови та України Петра Могилу, згодом знаменитого Київського митрополита. За відкриттям, який зробили викладачі Чернівецького національного університету Юрій Макар, Олександер Добжанський та Олександер Масан у новій книзі „Хотинщина", яка вийшла до 1000-ліття Хотина, в 1722 році до Хотинської цитаделі таємно прибув опальний гетьман Пилип Орлик. Турецький намісник Абдіпаша поселив його у селі, де він перебував упродовж двох місяців під охороною 12 липкан (так називали найманців, котрі служили в Литві, Польщі, Туреччині та Молдові, зокрема запорозьких козаків, які після погрому царським військом Січі втекли на чолі з кошовим отаманом Костем Гордієнком на турецьку територію). Після Великодніх свят турки наказали Орликові переселитися в Хотин, де він замешкав у домі ротмістра Мустафи-аги Ясинського. Виїхав Пилип Орлик з Хотина 19 (30) травня 1722 р.

Коли у 1991 році Хотин відзначав 370-річчя вікопомної битви, тут побував В'ячеслав Чорновіл, запальна промова якого торкнула до глибин не одне українське серце.

Вітаючи хотинців і гостей з історичною датою, Леонід Кучма зазначив, що за часів Київської Русі Хотин входив до великої держави Ярослава Мудрого, а згодом до Галицько-Волинського князівства. Саме тут у XII ст. постала фортеця, яка свого часу була одним з найпотужніших укріплень Східної Европи. Президент зазначив, що настав час випрацювати програму підтримки історичних міст, насамперед невеликих.

Про европейський вибір нашої держави на святі схвально говорили космонавт України Леонід Каденюк, гості з Франції і Польщі. Упродовж святкового дня на концертах виступили народний хор імені Григорія Вірьовки, заслужений Буковинський ансамбль пісні і танцю, народні та заслужені артисти України Дмитро Гнатюк, Іво Бобул, Катя Бужинська, Ольга Добрянська та інші. Вперше прозвучала музична ода „Славен Хотин-град", яку присвятили святу поетеса-хотинчанка Валентина Микитюк і народний артист України, лавреат Національної премії імені Тараса Шевченка, композитор Андрій Кушніренко. Запам'яталися козацькі забави, фолкльорне свято „Все тут – камінь, трава і земля, наших прадідів славою дише", театралізоване дійство, що відображало батальні сцени та штурм фортеці українськими козаками.

Всередині фортеці були проведені реставраційні роботи, які виконали реставратори зі сусіднього Кам'янця-Подільського.

Досвідчені майстри повернули до ладу турецьку „чешму"-криницю, глибина якої сягає 55 метрів. До цієї справи прилучився і відомий у Хотинськім краї майстер Дмитро Латківський, який на своїм віку викопав по селах не одну криницю. Йому першому випало і води з цієї криниці скуштувати.

Будівельники покрили фортечні вежі та дахи дерев'яним свіжим гонтом, який завезли сюди з гірської Яремчі та Коломиї. Кам'янчани-художники Володимир Пасташак та Іван Кляпетура у виставковій залі витворили на стіні діораму Хотинської битви 1621 року.

Заповідник покищо не може похвалитися великою кількістю експонатів, як, скажімо, Кам'янець-Подільський, тому що старожитності давніх епох переважно були вивезені до музеїв Москви і Ленінграду, де й перебувають.

Одну із стін, у бік Комендантської вежі, з нагоди 1000-ліття Хотина було прикрашено величезними 30-метровими синьо-жовтими прапорами, а посеред них була корогва з образом Пресвятої Богородиці – заступниці запорозьких козаків.

Жан Макаренко,
Чернівці

Свято біля Хотинської фортеці.

Ми – прагматики

(Закінчення зі стор. 3)

–Чи є хоч одна партія, яка б себе не називала „проукраїнською"?

О. К.: Одна справа – так себе називати, інша – відповідно працювати. Наприклад, комуністична партія Симоненка лише де-юре самостійна, де-факто вони залежні від російської компартії Зюганова. І діють відповідно. Наша соцпартія Мороза – романтики. Вони борються за владу на базі ненависті до інституції президентства, тим самим знищуючи українську державу.

– Ви хочете сказати, що опозиція бореться не проти суті політики діючого президента, а, фактично, проти української держави?

О. К.: Так! Прочитайте їхні вимоги. Подивіться на наслідки того, що відбувалося 16 вересня. В той час, коли Президент в Зальцбургу проголошує напрямок України до Евросоюзу, так звана „опозиція" приймає скандальні документи, виходить на вулиці з червоними прапорами.

А. В.: Хочу додати. На заключному форумі в Вашінгтоні один з американських бізнесменів у промові сказав, що був шокований, почувши, що в Зальцбургу Президент України проголосив орієнтацію на Захід, на інтеграцію з Европою, а секретар Евросоюзу, не звертаючи на це уваги, звертається прямо до народу України. Мовляв, і не думайте в найближчі 20 років потрапити до Евросоюзу. Ми ще Туреччину не приймали, а тут ви... На нашу думку, це негативні наслідки поведінки так званої „опозиції": „шапкозакидательської", принижувальної. Бо весь негатив, який озвучується в міжнародній пресі про громадянина Л. Кучму, автоматично переходить на негатив інституції президента, самої української держави і народу України.

Нещодавно у бізнесових справах я був в Лондоні і чув закиди чужоземців, що ми крадемо російський газ. Проте я, ми всі, не від кого газ не крадемо, щомісячно платимо відповідні гроші. Але те, що провідник „опозиції" Ю.Тимошенко крала газ, доведено абсолютно. І результатом саме її діяльности стало те, що мені – українцю, або Павленку, Ковтуненку, чи будь-кому, кажуть, що ми крадемо газ в Росії. Тобто, ми дивимося на ці процеси не тільки зсередини, але і ззовні. Завдяки діям „опозиції" Україна відкидається, ізолюється в світі, як держава.

– Ви вважаєте, якщо б зовсім не було цієї опозиції, було б краще для України?

О. К.: Та яка це „опозиція"!

А. В.: Вважаючи на те, скільки шкоди завдано Україні, так, краще б її не було зовсім.

О. К.: Ця „опозиція" – це антидержавний заколот.

– Панове, чи не здається вам, якщо б, скажімо, 20 років тому, Щербицький, Брежнев, чи будь-який секретар райкому партії, сказав, апелюючи до „трудового народу", що дії, „отщепенцев" М. Гориня, В. Чорновола, чи Л. Лук'яненка спрямовані не проти політики партії, а проти трудящих, проти держави, чи це не було б схоже на те, як ви зараз інтерпретуєте дії опозиції?

О. К.: Це не можна порівнювати.

Ю. П.: То була імперія. Тоді не було незалежної України.

О. К.: Подивіться, точно такий самий за сценарієм „касетний скандал", з якого фактично почалася наша „опозиція", з'явився і в Грузії. Як це називається? Тепер роля „газової принцеси" і роля „майора Мельниченка" виглядають зовсім інакше. Тепер вже з кабінету президента Грузії вивіз таємно записані компрометуючі плівки колишній голова спецслужб Грузії. Той самий почерк!

З іншого боку, чи майор Мельниченко не знав чим обернуться „Кольчуги" для України? Знав прекрасно. Останні роки йде надзвичайно міцний економічний і психологічний удар по Україні ззовні, з боку Росії.

– Тобто, чи ви абсолютно не вірите в „касетний скандал", в „Кольчугу", чи вважаєте, що навіть якщо б це було правдою, не треба виносити „сміття з хати", бо це шкодить іміджу держави?

А. В.: Голос на плівках – президента. Але плівки – змонтовані.

О. К.: Ми не проти опозиції взагалі. Але де-факто, сьогодні в Україні опозицією є бльок „НУ".

Ю. П.: Підтвердженням того, хто є опозиція, а хто ні, є вибори. Згідно з виборами, які відбулися 31 березня 2002 року опозицією став бльок „За єдину Україну", де були сконцентровані всі основні представники влади: прем'єр, голова адміністрації президента, міністри уряду. Вони програли вибори і опинилися в опозиції до людей, до народу. Бо народ обрав позицію бльоку В. Ющенка. Але влада залишилася в руках тих, кого народ не обирав. Ось проблема!

Тепер, через 6 місяців після перемоги на виборах, вже бльок „НУ" став опозицією до тих, хто нечесно узурпував владу. Це – нонсенс в будь-якому демократичному суспільстві, але не у нас в Україні.

О. К.: Нинішня „опозиція" – це п'ята колона в обличчі Тимошенко, Мороза, Симоненка. Вони знищують репутацію України.

– Невже ж тільки ця опозиція „знищує репутацію України"? Чи сам президент своїми власними діями не робив теж саме? Чи він не несе відповідальности за те, в якому стані опинилася Україна?

Ю. П.: Не подумайте, що ми є захисниками Л. Кучми. Ми дуже чітко розуміємо, що його 8-річна діяльність на посаді президента завдала великої шкоди Україні. Якщо брати основний показник: рівень ВВП і державний бюджет, то вони стали меншими за ці роки. Україна втратила багато своїх інтересів і ринків. Але, на жаль, він був двічі обраний народом. Тому сьогодні ми, як політична сила, намагаємося знайти такий інструмент і механізм усунення цієї людини з посади президента, щоб це не зашкодило інтересам держави.

Саме тому ми приїхали в Америку на цю конференцію. Бо сьогодні Україну звинувачують у всіх смертних гріхах. Дуже часто переговори стосовно України відбуваються без участі її представників. Сьогодні повністю припинено інвестиції в Україну з боку західних держав. І можна простежити шляхи, як це відбувається. Для багатьох українських товарів (хемічна, харчова промисловість, зерно) закрилися західні ринки. Разом з тим, знаходяться важелі для відкриття західних ринків для, скажімо, російських товарів і виробників. Тим самим, зав'язується українська бізнес-еліта на російську.

Тому ми сьогодні в Америці! Ми приїхали, щоб послухати і поговорити з тими, хто впливає і приймає рішення тут, в Америці. Не можу сказати, що ми дуже високо добралися, але на рівні конгресменів, сенаторів і декого із Держдепартаменту – мали можливість спілкуватися.

З іншого боку, ми хотіли показати цим людям своєю командою, що, окрім різних корупціонерів, в Україні є і нове покоління, яке мислить зовсім іншими категоріями. Яке багато розуміє і готове дотримуватися загальнолюдських демократичних цінностей. Яке здатне створювати нові технології і на рівних спілкуватися як з політичними, так і з економічними і бізнесовими колами на заході. Власне, оце і була наша мета.

Наша команда була противагою тим людям з України, які приїхали з офіційним візитом і оплачувалися УККА. Це були представники старшого покоління. Я не хочу їх критикувати, бо вони люди достойні і поважні, але вони своєю діяльністю вже тягнуть Україну назад.

А. В.: Ви говорили, що діючий президент також негативно впливав на прогрес України. Але давайте трошки розставимо акценти в цьому напрямку. Чи ви знайомі із системою подвійних стандартів, які сильний застосовує до слабкого? Як це було, коли Мангетен купили голляндці у індіянів за намисто ціною у 24 доляри, скориставшись їхньою некомпетентністю.

У нас в Америці спали рожеві окуляри повністю. Хоч ми і до цього дуже чітко представляли структуру так званої „американської допомоги Україні", яка залишалася, по суті, тут, на цьому березі. На цій зустрічі голова кредитової спілки запитав у голови USAID: чому ви гальмуєте реальне розгортання кредитних спілок в Україні? А знаєте чому? Тому що USAID не треба допомагати Україні. Треба робити вигляд, що іде допомога Україні. Але ця „допомога" – результат подвійних стандартів. Вона служить лише політичним і стратегічним інтересам американської адміністрації.

Юрій Павленко (праворуч) на конференції.

І наш президент, яким би він не був, це розуміє. Він розуміє, що дуже багато подій пов'язано з так званою „американською допомогою", так званим „стратегічним партнерством", з так званою „третьою в світі країною за рівнем допомоги".

О. К.: Україна мала в 1991 році товарообмін з Америкою на рівні 1 млрд. долярів, зараз 0.5 млрд. А чому? Тому що Америка проводить проти України антидемпінгове розслідування, колосально обмежуються українські товари в галузі металюргії, на зерновому ринку, на ринку горидини, всюди – обмеження. Справа доходить до скандалів!

Ми свідомо, починаючи з 1991 року, намагалися переключити українську економіку на Захід, свідомо повернутися до европейської цивілізації. І тому Україна виконала всі вимоги Европейського Союзу і американської адміністрації: передання ядерної зброї Росії, закриття Чорнобильської атомної станції і т. п. Але що у відповідь? Подвійні стандарти. І тепер за рахунок чого платити пенсії і зарплатню робітникам металюргії? А це – 600 тисяч осіб, це 45 відс. валютних надходжень і 28 відс. надходжень в бюджет держави. Біда України і в тому, що в нашому парляменті більшість партій б'ються за бюджет держави, аби мати з нього зиск. Ми, МПУ, боремося не за видаткову, а за прибуткову частину бюджету.

– Чому ви так вперто звинувачуєте Захід, Америку у своїх негараздах, а не свій уряд і президента? Чому у вас не виникає запитання: як народилося таке ставлення до уряду України і її бізнесів? Чи таке відношення було з самого початку, коли Україна стала незалежною? Як можна бачити головну проблему українського розвитку в протидії Америки, а не в політичному устрої і соціяльно-економічних умовах життя більшости населення, які склалися за останні 11 років?

Ю. П.: Політична система в Україні справді є нерозвинутою. Ми в бльоці „НУ" вже запропонували нові ідеї її розвитку. Ми – за парляментсько-президентську республіку, і запропонували це за три місяці до того, як це несподівано повторив президент. Ми чудово розуміємо, що без розформування політичної системи не можуть бути кардинальні економічні зміни.

А. В.: Я хотів би закінчити розмову про нашого президента. Чи він розстрілював свій парлямент з танків? Чи при його президентстві масово підривалися будинки в столиці? Чи він п'яним диригував оркестром під час зустрічі на вищому рівні? Чи за українського президента був створений військовий конфлікт в країні? Відповідь – ні!

(Закінчення на стор. 17)

Ми - прагматики

(Закінчення зі стор. 16)

В той же час в нашій країні існує балянс політичних сил. Але відбулося планове послаблення держави ззовні. Президент може бути для всіх хорошим, якщо буде весільним генералом, але тоді він нічого не буде вирішувати. Як себе може почувати той самий Л. Кучма, якщо його елементарно обдурюють. Ми були наївні. Ми були тими „індіянами", які „за намисто" продавали державу. Може тоді і першого президента Л.Кравчука притягнути до суду? Це ж при ньому було віддано ядерну зброю, багато іншого. Колишній посол Америки в Росії Талбот в своїх мемуарах просто сміявся, що Україна „за так" віддала ядерну зброю.

– Допустимо, що бльок „НУ" переміг. В. Ющенко став президентом. Ви всі – міністри уряду. Чи не буде це фактом приходу до влади іншого економічного клану? Які гарантії того, що ви, отримавши владу, будете дійсно дбати спершу про людей, а вже потім про себе?

Ю. П.: Це не є боротьба різних кланів. Бльок „НУ" – це перший прецендент в українській історії, коли із різних політичних сил була створена коаліція, де кожний має інші економічні інтереси, і до якої всі прийшли різними шляхами. Всіх їх об'єднала одна спільна мета: інтереси України.

Бльок В. Ющенка не є комерційним проєктом. Тут люди нічого не отримують, окрім депутатської платні і, можливо, додаткових фінансових надходжень зі своїх особистих джерел. Крім того, ми не пролобіювали жодного закону, якщо він не був підпорядкований інтересам України. Існують в бльоці „НУ" декілька політиків і підприємців, які тільки почали виходити з тіньового на максимально чистий бізнес, але їх небагато, і всі вони зрозуміли, що з нами – їхнє майбутнє. Були і такі, що прийшли до нас „заробляти копійку". Але вони зразу ж відпали. Ми користуємося виключно конституційними засобами у впровадженні своїх ідей: від „круглого столу" і переговорів, до акцій протесту в рамках закону.

Ми йдемо до того, щоб впливати на свідомість громадян і, одночасно, захищати їх інтереси. Нам тільки бракує досвіду. І потрібен певний час. Тому нам можна вірити.

– Чи не схожа поведінка В.Ющенка на гру в пінг-понг: сьогодні він з патріотами сходить на Говерлю. Завтра з лівими йде на барикади. Післязавтра йде до „батька" з визнанням поваги і любові. Чи таке шарахання не на шкоду йому особисто і всій „НУ"?

Ю. П.: Це не шарахання. Це політична позиція. Він не „цілує батька", а розмовляє з ним, намагається його переконати, довести свою точку зору. Ті люди, що сьогодні оточують президента, розуміють, що як тільки В. Ющенко і його команда прийдуть до влади, процес національного розкрадання зразу ж припиниться. Ті, хто до цього причетні, будуть притягнені до відповідальности. Не буде захисту крадіям, на яких посадах вони не перебували б.

А. В.: Зараз приходить час нових прагматиків. І не стільки за віком, головне – за менталітетом. Всі розуміють, що життя – дуже прагматична річ. І кожний має думку: як більше заробити грошей. На жаль, більшість наших депутатів-політиків дбають про Україну через власний добробут, особисті інтереси, а не навпаки. Але нема величі в тому, щоб вкрасти і пишатися цим в вузькому колі. А велич в тому, щоб пішов загальнонаціональний процес збагачення держави.

Один із відомих політиків і бізнесменів Росії із популістських намірів висунув тезу „капіталізації всієї держави". Але теза ця мені сподобалася. Наша мета – добитися капіталізації всієї України, збільшення її вартості не на мільярд, а на порядки: в 10, 100 разів. Це працюватиме для всіх громадян нашої держави. І ті люди, які нас зрозуміють і підуть цим шляхом, автоматично стають патріотами держави, бо вони роблять добре не тільки собі, але і державі.

Ті ж олігархи, які є звичайними крадіями, але знайшли в собі сили підпорядкувати особисті інтереси державним, зробили б дуже суттєвий перший крок, якщо б відверто сказали: ми „хапанули" ці підприємства, але не можемо ними гарно керувати через брак досвіду, грошей, інтелектуальних ресурсів. Давайте спільно робити корпоративний капітал і йти до економічного поступу держави в цілому і добробуту її людей. Ми, МПУ, не хочемо купувати своє багатство за рахунок жебрацтва свого народу. Для нас це ні емоційно, ні яким іншим способом не є цікавим.

– Яким чином ви хочете переконати дві третини населення України, яких обманювали всі роки радянської влади, обманюють і тепер, і які не мають сьогодні нічого, окрім болячок? Чому вони мають вам вірити?

А. В.: Весь світ, хочемо ми цього, чи ні, поділений на тих, які наймають на роботу, і тих, хто наймається. Тих, хто наймає – максимум 3 відс. Не тільки у нас, але у будь-якій країні, перші мільйони заробляли нечесним шляхом. Так було в Америці, яка потім побудувала міцну демократичну державу. Так буде і у нас.

Ми не хочемо примітивного збагачення. Україна – не Пакистан. І чим більше людей буде розуміти нашу політику, тим буде краще для всіх. От і все. В той же час, скажіть мені: коли за останні 1000 років було на цій території добре жити людям? Ніколи. А чому? Бо не було сприятливих умов. Ми їх створюємо.

Наприклад, в нашій компанії сьогодні працює 150 працівників, а точніше – 150 сімей. Тобто, біля 500 людей мають на що жити. Нам не треба красти через фонд держмайна якесь підприємство, привласнити його, а потім „за кеш" перепродати росіянам за десятки мільйонів. Прозорість нашого бізнесу – ось той факт, який не можна обійти, не побачити. Тому нам можна вірити. І якщо врахувати безрозмірний ринок, який сьогодні потенціяльно існує в Україні, то він настільки не стикується із тим жебрацтвом, яке існує, що стає дуже прикро.

О. К.: Хочу повернутися до конференції в Вашінгтоні. Там один американський підприємець, що торгує зерном, сказав таке: коли Америка щось продає, то це називається допомога, коли Україна – це трактується, як демпінг. Ось що нам заважає.

В. П.: А мені під час дискусії американський бізнесмен сказав таке: забудьте, ваші товари нам не потрібні.

О. К.: Навіть толерантний політик із стажем Г. Удовенко не витримав і сказав на конференції, звертаючись до американських бізнесменів: ви нас фактично вже 7 років обманюєте. Він правий. Ми побачили в Вашінгтоні, як нас принижують. Коли ми намагалися вести переговори про бізнес, це виглядало примірно так: „Окей, що у вас там ще є? Ядерна зброя? Віддайте. Що ще? Штани є? Знімай! Ми ж твої друзі. Ага. Тепер у тебе нічого більш немає. Ну, то йди собі, чого з тобою розмовляти". І послали, фактично, подалі...

В. П.: Американська компанія „Філіп Моріс" нас вчила, як працювати з нашими людьми. І повторювали: ніколи не майте справу з бідними, це головне правило будь-якого бізнесу. А що є в Україні? Нічого. Зброї нема. Грошей нема.

О. К.: Ми питаємо: як це може бути, що Европа продає нам товарів на 93 доляри, а ми – на 3 доляри. Такі пропорції. Де ж „балянс інтересів"? Ми їх пускаємо на наші ринки, а вони нам – зась. І це називається „загальносвітова економічна конкуренція". До нас на конференцію приїхала з Державного департаменту США якась дівчинка, що відповідає там за Україну. І почала ображатися: що ви нас тут лаєте, що ми погано працюємо з Україною? До вас в цьому році аж двічі приїздив наш представник! І я подумав: чому я сиджу на цьому стільці, чому не впав на коліна перед цією дівчиною, дякуючи за таке щастя. Я приїхав сюди на конференцію прозахідно налаштованим. А повертаюся українським патріотом.

А. В.: Всі наші політичні дії тепер повинні бути підпорядковані економічним інтересам України, їх жорсткому захисту. Ми почнемо відвойовувати наші інтереси в Европі і світі, як ті голяндці відвойовують землю у моря.

О. К.: Чому до Росії ні Америка, ні Европа не висуває претензій і санкцій за торгівлю з Іраном? А Україну примусили відмовитися від торгівлі з ними. Хоча б тими самими „стратегічними трубами". А тепер поставте себе на місце нашого президента!

В. П.: Багато із підприємців, що були на цій конференції, сказали, що тепер у нас один шлях для торгівлі: Індія, Пакистан, Китай.

А. В.: Схоже на те, що робиться нова „Берлінська стіна" вздовж західнього кордону України. І ми спитали у наших партнерів з Заходу: як нам інтегруватися у Европейську спільноту, якщо там стоїть шлагбаум?

Ю. П.: Думаю, що ситуація скоро зміниться і Захід почне купувати в Україні стратегічні товари.

– Уся ваша аналіза будується на тому твердженні, що в Америці і в Европі домінує сьогодні вороже ставлення до України.

А. В.: Не так. В Америці і Европі є свої інтереси. Вони їх дотримуються. І правильно роблять. І нам треба робити те саме.

– Мені здається, що ви не дивитися в корінь проблеми: чому так стало сьогодні, що привело Україну до такого стану? Захищаєте Президента, уряд України, але абсолютно не сприймаєте сучасну опозицію.

Ю. П.: Так, ми відкидаємо те що відбувалося протягом останніх 11 років в Україні. По-перше тому, що до цього не причетні. Лише сьогодні ми виходимо на той рівень, коли вже можемо свідомо приймати рішення, від яких буде залежати доля держави і її громадян.

Так, ми сьогодні дуже емоційні. Але це наслідок контактів на конференції в Вашінгтоні. Може тому ми не говорили про проблеми уряду і влади. Вони справді аморальні. Потрібні три складові будь-якому урядовцеві: моральність, професіоналізм і проукраїнська політика. Тільки тоді Україна встане з колін. Головна проблема України не в тому, що нема здібних людей в уряді, а в тому, що їх нема на рівні прийняття рішень. Завдання МПУ – знаходити і готувати таких людей.

А. В.: Не може людина, яка не розбирається в економіці, займатися політикою. А з іншого боку, поки економіка не буде підпорядкована національним інтересам, не буде міцної держави. Нинішні ж політики не відповідають цим вимогам. Нам треба все зосередити навколо економіки, зробити її національною ідеєю. І не треба продовжувати крутитися навколо того, чи говориш ти державною мовою, чи ні.

Ю. П.: Влада не повинна залежати від суб'єктивних людських обставин. А має працювати така система, коли все визначається всім зрозумілими і для всіх рівними законами: порушив, відповідай.

Закінчилося інтерв'ю. Над Нью-Йорком впала ніч. Дуже швидко, немов би наша зустріч відбувалася не у великому місті на березі океану, а в затишному селі, десь в Карпатах.

Хлопці почали збиратися. Вони сміялися і жартували, розповідали про Мангетен, вулицями якого вчотирьох мандрували. Розповідали про своїх дружин, сім'ю. Але головне – про Україну.

І я не міг відкинути спогади про таку саму зустріч в Мангетені рік тому назад з іншими чотирма представниками еліти України, що приїхали в Нью-Йорк. Всі вони були відомими народними депутатами. Були дуже напруженими, весь час сварилися поміж собою. І в повітрі над нами постійно висіло не добро і бажання зрозуміти опонента, не гумор, не емоційність і переконання, а тяжка злість і зневага до всього: до своїх колеґ, до вулиць і людей Нью-Йорку. Я так і не зміг написати те інтерв'ю, рука не піднімалася...

Вони вийшли на вулицю, почали прощатися, молоді і веселі. Завтра літак віднесе їх в Київ, додому. А тут, на цьому березі, залишаться сотні тисяч людей, які залишили Україну 100, 50, 10, 2 роки тому. Залишили далеко не тільки з економічних міркувань.

Можна дивуватися їх відвертості. Можна кепкувати з приводу їх переконаності в своїй правоті. Але у людини, яка прожила життя в Україні, це викликає великий сумнів і ніколи не буде аксіомою. Можна дивуватися їх гарячковості і категоричним оцінкам щодо Америки і Европи, розуміючи, що за тим стоїть їх молода нетерпеливість: все сьогодні, зараз!

Можна, кінець-кінцем, підозрювати їх в змові і відшліфованих заздалегідь відповідях, через їх одностайність у всьому, немов би говорила одна людина, а не чотири різних молодих і як, говорять галичани, „файних" хлопців. Але понад всім тим залишилося від розмови відчуття інтимної легкості і тихенька думка: а може правда – це вони, остання надія України? Хай їм щастить!

Олександер Бураковський

Відновлена Академія

Головний корпус Острозької академії.

ОСТРОГ. – Перша вища наукова установа в Україні та Східній Европі – Острозька академія – була заснована 1576 року князем Костянтином Острозьким. Під його управлінням було 3040 міст та сіл, він мав дипломатичні зв'язки з багатьма країнами Европи.

До засновників академії належать також княжна Галшка Острозька, племінниця великого князя, та грек Кирило Лукаріс, який певний час був ректором академії, а згодом патріярхом Александрії та Константинополя.

Острозька академія виховала чимало визначних українських діячів, між якими були письменник Мелетій Смотрицький, гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний, друкар Іван Федорович та інші. Тут були надруковані, крім славної Острозької Біблії (1580-81), також „Буквар" (1578 р.), „Часослов" (1612 р.), а загалом – 20 книжок. Попри академічні предмети плекали там також музику, особливо церковний „острозький наспів", образотворче мистецтво та іконопис.

На жаль, після смерти Костянтина Острозького академія припинила свою діяльність у 1636 році. Натомість від 1632 року ініціятиву перебрала Києво-Могилянська академія, засновниками якої були випускники Острозької академії Єлисей Плетенецький та Іов Борецький.

В 1996 році Києво-Могилянська академія повернула борг, коли стала головним рушійним чинником у відновленні Острозької академії. Тепер Національний університет „Острозька академія" нараховує 1300 студентів. Предмети викладають українською мовою, а деякі – англійською. 67 відсотків викладачів – доктори або кандидати наук.

В академії є сучасне електронне технічне обладнання, бібліотека.

Студенти між собою розмовляють українською мовою. Після чотирьох років вони здобувають бакалавреат, після п'ятьох – спеціялізацію, а після шістьох – маґістерку. Недавно Острозька академія одержала право надавати ступінь доктора.

Широкі зв'язки з українськими та міжнародними науковими установами обіцяють світле майбутнє для Острозької академії.

Д-р Яків Креховецький

„Шанувати минуле, будувати майбутнє"

Під таким гаслом відбувся у Національному університеті „Острозька академія" конкурс наукових праць, організований та фінансований представниками подружжям Даниленків із США. Бажаючи допомогти молодому поколінню усвідомити себе як націю, Даниленки запросили до конкурсу усіх спудеїв Острозької академії, включно з випускниками 2002 року. Тематика праць була визначена досить широко: дослідження жіночого руху і різних аспектів історії жіноцтва в Україні, а також поодиноких видатних представниць українського народу; видатні постаті історії Волині, Полісся, Галичини, Холмщини, Підляшшя протягом століть, політично-юридичні проєкти щодо майбутнього українського жіноцтва, українського політичного та економічного життя; проблеми української мови і виховання національної свідомости в Україні.

Переможців конкурсу визначала комісія, до якої увійшли найшанованіші професори Національного університету „Острозька академія". Дипломи та грошові премії отримали студенти: Олена Белявська за працю „Мовна політика в освіті України XX століття", Галина Клинова – „Олександер Домбровський: життя та діяльність", Лариса Цибуля – „Наукова та науково-організаційна діяльність академіка О. О. Малиновського у „київський" період життя", Людмила Третяк – „Греко-католицька Церква в період німецького окупаційного режиму в Україні", Ольга Завадська – „Йосип Владиславович Новицький (1878-1964) дослідник Волиніяни" та Олеся Гайдай – „Драма Спиридона Черкасенка „Ціна крови" у літературному контексті XX століття". Особливістю цього конкурсу стало те, що разом із студентами нагороди отримали і наукові керівники відзначених робіт.

Катерина Котюк

Нова історія древнього міста

Місто Чортків – одне з найстаріших на Тернопільщині – розкинулось на берегах Серету у мальовничій гірській місцевості. Не тільки сива давнина складає сторінки його історії. У роки Другої світової війни за ґратами місцевої в'язниці НКВД опинилися сотні тих, що несли в собі ідею боротьби за визволення і незалежність рідної землі. Чортківський часопис „Тризуб" з 7 липня 1941 року писав: „Коли ввійшла в Чортків німецька армія, очам німецьких вояків і місцевих громадян представився жахливий вид: у великій тюрмі за містом, окруженій високими мурами, лежало багато жорстоко змасакрованих трупів. Всіх трупів у чортківській тюрмі різниці начислено коло 800". Ще більше тисячі в'язнів було страчено при перевезенні їх дорогою з Чорткова на Умань та в уманській в'язниці.

Жителі міста вирішили звести монумент в пам'ять репресованих жертв. Плянували відкрити його до 480-річчя Чорткова – 12 липня. Скульптура відтворює образ 25-річної Надії Юрчинської, тіло якої було знайдено серед сотень інших. Районна провідниця ОУН мала стати узагальненим символом закатованих. Їхня справа не загинула.

У ніч на 22 січня 1973 року в Чорткові сталася подія, яка змусила здригнутися репресивні органи – над містом замайоріли синьо-жовті прапори і були розклеєні листівки „Хай живе вільна Україна!", „Свободу українським патріотам!" Звинувачені в цих діях Володимир та Микола Мармуси, Степан Сапеляк, Петро Винничук, Володимир Сеньків, Андрій Мацишин, Микола Слободян опинилися за тюремними ґратами.

Та не судилося навіть розпочати задумане. Невистачає коштів, зібраних серед населення, підприємств та організацій міста. Коли б хто хотів допомогти, то збір коштів на будову пам'ятника у Чорткові проводить відділ УККА міста Балтимор.

О. Тимофієнко

Комп'ютери – школам України

Триває акція Українського громадського комітету допомоги школам в Україні, який на кошти спонзорів пересилає українським школам електронну техніку. Протягом останніх п'яти літ ми переслали для шкіл, наукових інститутів і університетів близько 2,000 комп'ютерів та багато комп'ютерного обладнання. Щойно доставлено до Львова три контейнери із комп'ютерами та комп'ютерним обладнанням. Надсилаємо до „Свободи" листи, у яких висловлено подяку за цю допомогу.

Д-р Василь Іваницький, секретар

Я свідомий того, яких зусиль докладає громадський комітет для успішного втілення благородної ідеї в життя. Важко переоцінити важливість допомоги, яку ви надаєте українським школярам, даруючи їм можливість навчатись за допомогою комп'ютерів. Свідченням цьому є лист, який надійшов на адресу Посольства від шкільного комітету середньої школи ч. 11 з Сміли, Черкаської области. Хотів би переадресувати щирі слова вдячности, висловлені у ньому, усім членам комітету, оскільки саме завдяки їхній практичній допомозі прохання Посольства про сприяння цій школі стало ще однією конкретною доброю справою, зробленою громадським комітетом „Комп'ютери для шкіл України".

Юрій Щербак,
Посол України в Канаді

* * *

Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті міністрів України засвідчує, що Фундація ім. Тараса Шевченка (Всеукраїнський благодійний фонд, президент д-р Василь Іваницький – почесний громадянин Львова) здійснює проєкти гуманітарної допомоги, якими протягом 1998–1999 років безкоштовно доставлено дитячим закладам, школам, університетам, науковим інститутам та бібліотекам України приблизно 200 комп'ютерів та 100 копіювальних машин. Зазначена благодійна акція продовжується і в нинішньому році.

Щиро дякуємо підприємствам, установам, організаціям Канади, які передають фундації комп'ютерну та копіювальну техніку.

Микола Жулинський, академік

* * *

З великою вдячністю звертається до Вас педагогічний та учнівський колективи Тисменицької загальноосвітньої школи Івано-Франківської области. Ми отримали неоціненний дарунок: два комп'ютери і копіювальну машину. Ця подія дуже схвилювала дітей і вчителів. У ці дні було справжнє свято. Зараз техніка підключена і добре працює, що позитивно вплинуло на всю роботу школи.

Марія Люта, директор школи

* * *

Висловлюємо найщирішу подяку громадському комітетові і Фундації ім. Тараса Шевченка за унікальний дарунок для університету. Ми мали нагальну потребу в створенні додаткових комп'ютерних клясів й придбані оргтехніки для забезпечення навчального процесу та функціонування підрозділів університету. Завдяки подарованим комп'ютерам ми отримали можливість обладнати новий комп'ютерний кляс на 24 місця.

Прийміть також найщирішу подяку за переданий нам посередництвом Ореста Косика стаціонарний копіювальний апарат та п'ятдесят примірників ювілейного видання „Кобзаря" Т. Шевченка. Колектив університету надзвичайно вражений цим прекрасним дарунком.

Ігор Пасічник,
ректор Національного університету „Острозька академія"

* * *

Правління Рівненської обласної „Просвіти" висловлює глибоку вдячність за велику патріотичну і благодійницьку працю на користь Української держави, за піднесення авторитету України в світі та поліпшення добробуту її громадян.

Петро Кульчинський, голова товариства

У пошуках національної сутности

Український філолог Оксана Сліпушко викладає в Київському Національному університеті імені Тараса Шевченка, вона є автором декількох наукових і науково-популярних книжок, зокрема упорядкувала 1-ий і 5-ий томи дев'ятитомника „Тисяча років української суспільно-політичної думки" (науковий редактор – проф. Тарас Гунчак). Нещодавно в столиці України побачила світ її нова книга – „Софія київська. Українська література Середньовіччя: доба Київської Русі (X–XIII століття)". Про працю над нею і думки, до яких вона спонукала, розповідає нижче сама О. Сліпушко.

Культурна спадщина Київської Русі – це та проблема, яка до цього часу залишається дискусійною. За радянських часів Київську Русь називали „колискою трьох братніх народів" – українського, російського, білоруського. Протягом останніх десяти років російські вчені представили низку видань, в яких духовна спадщина Київської Русі розглядається у російському контексті. Відповідно це викликає заперечення з боку українських дослідників.

Очевидно, настав час не просто виявляти незгоду, а дати власне українське прочитання культурної, зокрема літературної спадщини Київської Русі. Спробою дати систему картину літератури однієї з найстаріших держав Европи є якраз книга „Софія київська. Українська література Середньовіччя: доба Київської Русі (X–XIII століття)". Книга є результатом майже п'ятирічної праці.

У першому з трьох розділів, „Дохристиянська середньовічна творчість", йдеться про найдавніший етап зародження і розвитку духовної спадщини української народу – дохристиянську епоху, зокрема про античну культуру на українських теренах, систему богів та художньо-естетичне осмислення світу й людини у дохристиянському (язичницькому) Середньовіччі, роздуми про пам'ятки, автентичність яких недоведена. Другий розділ, „Літературний контекст епохи християнського Середньовіччя" містить нариси про найвизначніші характеристики і феномени доби літературного Середньовіччя – стиль і систему жанрів, перекладна література як аплікаційний період оригінального письменства, кодекс рицарської чести у героїчних (воїнських) повістях, осередки книжників у середньовічному Києві, письменство Галицько-Волинського князівства. Розділ третій, „Персоналії та пам'ятки", складається із двадцяти одного нарису, кожен із яких присвячено окремому авторові чи творові. Книга містить короткий виклад (конспект) праці англійською мовою. Видання розраховане на студентів, учнів, викладачів, науковців, усіх, хто цікавиться давньою українською культурою, зокрема літературою.

Велику допомогу при написанні книги надали науковий редактор видання – професор історії Ратґерського університету США Тарас Гунчак, і рецензент – літературознавець, історик і письменник Валерій Шевчук. Це перше видання благодійного фонду „Українська культура: відродження і перспективи".

Оксана Сліпушко

* * *

На жаль, тираж книги досить обмежений, хоч більшість бібліотек, шкіл, вузів України, з огляду на своє жалюгідне матеріяльне становище, і не здатні закупити книгу. Держава нині занадто бідна, аби дбати про поповнення публічних бібліотек. На наше щастя, багато представників української діяспори у США передали і продовжують передавати для бібліотек України масу книг, зокрема Літопис УПА.

Новий проєкт фонду пов'язаний із наближенням доленосного для України 2004 року – року обрання нового Президента. Розпочато проєкт „Україна у пошуках національного провідника: від часів Київської Русі до початку XXI століття" (автор книги – Оксана Сліпушко). Ми ставимо собі за мету створити образи тих провідників, які протягом тисячі років керували Руссю-Україною, за правління яких наша держава досягала успіхів і чому терпіла поразки. Для праці над проєктом буде створено редакційну колегію із провідних істориків, політологів, журналістів, громадських і політичних діячів материкової України та діяспори. Ми сподіваємося на те, що українська діаспора США відгукнеться на наш проєкт і вже вкотре допоможе Україні.

З питань придбання книги Оксани Сліпушко „Софія київська. Українська література Середньовіччя: доба Київської Русі (X–XIII століття)" та підтримки проєкту "Україна у пошуках національного лідера: від часів Київської Русі до початку XXI століття" звертатися до Благодійного фонду „Українська культура: відродження і перспективи" у Києві, тел. (044) 419-77-52, 414-87-17, (050) 575-29-97. Також книгу можна придбати на сайті фонду в Інтернеті www.bukvip.net.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Концерт Київського симфонічного хору

КОЛОРАДО СПРІНҐС, Коло. – Українська громада у Колорадо Спрінґс зовсім маленька, всього кілька родин. Дорога до Денвер, де громада дещо більша, довга і нелегка. Тому тут дуже рідко випадає нагода побачити чи почути виступ українських мистців.

16 жовтня ми мали таку нагоду, коли до нас загостив Київський симфонічний хор і порадував нас доброю програмою. Цей хор, що включає і симфонічну оркестру, налічує разом понад 150 професійних музикантів. Організував його у 1993 році диригент Роджер МкМурін. Він вперше відвідав Київ у 1992 році, де найняв оркестру і 53 співаків, щоб вивести „Месію" Ганделя, як частину праці пресбітеріянської місії.

Рік пізніше МкМурін з дружиною і двома синами переїхав на постійне проживання до Києва, організував хор і оркестру, які дали понад 100 концертів у Києві, випустили 14 компактних дисків. Хор виступав у Карнеґі-гол, здійснив запис із симфонічною оркестрою Клівленду під диригентурою Кунзел.

У США хор з оркестрою виступали у 1996, 1998, 2000 і 2002 роках. Оскільки хор працює, як частина протестантської місії, його спонзорують місцеві церкви. Останній раз він відвідав штати на захід від Місісіпі, зокрема, крім Чикаґо, Сан-Дієґо, Анагайму та Сієтлу, також Колорадо Спрінґс, Білінґс, Гелену, Елдрідж, Прескот, Шебойган, Албукерке, Пуебльо та ін.

На місцях музикантами опікуються місцеві парафіяни, що також забезпечують відповідну залю, в більшості – церкву. Хто раз почув цей концерт, другий раз не пропустить, ще й друзів приведе. Заля завжди переповнена.

Репертуар хору дуже різноманітний – Ведель, Бортнянський, Архангельський, Бетовен, Верді, Мусоргський, Бернштайн, а також українські народні пісні з народними інструментами (бандура, цимбали, дримба, сопілка). Під час концерту МкМурін знаходить нагоду підкреслити окремішність української культури, деякі історичні дані (правильно інтерпретовані!) та, очевидно, працю місії. Концерт звичайно закінчує „Боже Великий, Єдиний" М. Лисенка, під час якого публіка встає і не аплодує. Перед закінченням диригент інформує, що цю молитву, майже гимн українців, чужа влада довгі роки забороняла співати.

Під час концерту була нагода закупити плівки, диски та відео хору. Весь дохід з концертів йде на працю місії, а з розпродажу – для розподілу між музикантами.

Марія Богачевська

Співали сестри Тельнюк

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 25 жовтня в Українському культурному центрі відбувся вдруге концерт сестер Тельнюк та Олексія Батьковського. На жаль, концерт не був відповідно оголошений і багато філядельфійців пропустили нагоду почути цих виконавців.

Леся Тельнюк, автор музики, яку виконував ансамбль, є лавреатом міжнародного конкурсу виконавців на народніх інструментах, та лавреат „Червоної рути". Вона не тільки грала на бандурі та на клавішних, а й виконувала вокальні партії. Її сестра Галина Тельнюк, яка виконувала більшість пісень, закінчила факультет журналістики в Київському університеті, є автором багатьох поезій, статтей, нарисів, музичної драми „УБН", та працює над творчою спадщиною свого батька, письменника Станіслава Тельнюка, і також є лавреатом конкурсу „Червоної рути". Третій член ансамблю – скрипаль-віртуоз Олексій Батьковський – закінчив Національну музичну академію, є лавреатом міжнародного конкурсу. Він грав не тільки на скрипці, але на клавішних, на сопілці та дримбі.

Кожний з виконавців має свою індивідуальність, але разом вони є винятковою музичною групою. Вокальні твори були на слова Тараса Шевченка, Лесі Українки, Павла Тичини, Богдана Ігора-Антонича, Василя Симоненка, Станіслава Тельнюка та Галини Тельнюк. Музичні композиції Лесі Тельнюк часами інтеґрують різні стилі та теми, але результат є своєрідний, свіжий, оригінальний, який не тільки приємно дивує, але і чарує слухача.

Концерт складався з 20 творів так майстерно підібраних, що хоч кожна точка відмінялася одна від другої. Враження було таке, що та низка творів мала своє сполучення.

Сестри Тельнюк мають різні голоси: у Лесі – вищий, з яскравою краскою, а у Галини, – нижчий, з темним зафарбованням. Вони доповнювали одна другу не тільки гармонійно голосами, але і кожним рухом та поглядом. Треба додати, що хоч їхні звукові записи передають їхнє виконання, але особистий виступ додає надзвичайної артистичности.

Маріяна Вакуловська

Унікальний звук бандури

Нові компакт-диски Ольги Герасименко-Олійник „Ukrainian Bandura in Concert" і „Три концерти для бандури Юрія Олійника"

Серед багатьох українських національних інструментів, як і серед специфічних інструментів народів світу, бандура займає особливе місце. Її неповторний ніжний тембр викликає асоціяції з деякими особливо виразними барвами струнних та молоточкових інструментів, поширених в европейській культурі, в першу чергу, з такими, як клавесин та чембало, арфа і навіть гітара. Звісно, для того, щоб бандура по-справжньому артистично зазвучала, необхідно бути професіоналом найвищої кляси.

Саме такий рівень майстерности, віртуозности, таланту, глибокого проникнення у дух творів, написаних у різні епохи та в різних національних школах, демонструє Ольга Герасименко-Олійник у виконанні як клясичних шедеврів минулого, так і в концертах інших жанрів, написаних спеціяльно для неї американським композитором українського походження Юрієм Олійником. Іноді здається навіть дещо незвичним, як знамениті клавірні концерти Дмитра Бортнянського чи Карла Дітерсдорфа набувають, завдяки чистим і ясним тонам бандури, образу, що немовби зійшов із старовинних гравюр XVIII ст., а в іншому випадку, як в „Елегії" Оксани Герасименко чи в „Листку з альбому" Мирослава Скорика, наближаються до лірично-проникливого голосу гітари. У композиціях Юрія Олійника бандуристка має змогу розкрити свою блискучу віртуозність, музикальність, ліричну спрямованість. Єдність національного та европейського досягає у манері її гри свого кульмінаційного пункту.

Музикантка наполегливо формує свій репертуар, постійно оновлює його. Привертає увагу і співпраця артистки у виконанні концертів Юрія Олійника з клясичним камерною оркестрою „Віртуози Львова" під орудою лавреата Шевченківської премії Юрія Луціва, а також керівника оркестри Сергія Бурка.

Запропоновані компакт-диски, безперечно, стануть справжнім артистичним відкриттям як для тих, хто вже добре знає і любить цей унікальний інструмент, так і для тих, хто матиме нагоду вперше з ним познайомитись. Бандура залишається популярним інструментом не в останню чергу завдяки подвижницькій праці видатних музикантів, серед яких і знаменитий майстер бандур і виконавець Василь Герасименко та його дочки Оксана і Ольга.

Компакт-диски Ольги Герасименко-Олійник „Ukrainian Bandura „Concert" і „Три концерти для бандури Юрія Олійника" (17 дол. кожна + 2 дол. за пересилання) можна замовляти за адресою: Ola Oliynyk, 5253 Glancy Drive, Carmichael, CA 95608-5458.

Любов Кияновська,
проф. Львівської музичної академії, доктор мистецтвознавства

Нагорода Олександри Дяченко-Кочман

Олександра Дяченко-Кочман отримує нагороду за її мистецьку працю від посадника міста Чикаґо Річарда М. Дейлі.

ЧИКАҐО. – 23 серпня під час святкування 11-ої річниці Незалежности України Олександра Дяченко-Кочман була нагороджена за її вклад у мистецьке життя, а нещодавно їй вручено нагороду за плідні роки активної праці в громаді, а особливо – у Школі українознавства. Мені пощастило познайомитися з Лесею Кочман, коли ми брали участь у навчальному процесі при парафіяльній Школі українознавства катедрального собору св. Володимира. Вона була тоді директором школи. Її доньки – Адріяна і Світлана – саме закінчували школу, а мої малята були у початкових клясах. Леся Кочман вміло керувала й організовувала всі ділянки цього складного процесу.

Олександра Дяченко-Кочман поєднує прикмети громадського діяча зі здібностями професійного мистця. Мистецька творчість Лесі Кочман виявляється у малярстві, графіці, скульптурі, та, мабуть, найбільш відомі її твори з глини, особливо великого розміру панно з кахлів.

Твори нашої мисткині є в особистих колекціях української і американської громади, як, наприклад, у домі президента „Time Warner". Вони прикрашають будинки відомих американських корпорацій – „Harris Bank" у Женеві, „Burroughs Corporation" у Даласі, Тек., „Samson" у Швеції, багато інших, входять до постійних колекцій музеїв та інститутів мистецтва.

Олександра Дяченко-Кочман викладає мистецтво при Домініканському університеті, у Ривер Форест, Іл., є членом різних американських мистецьких асоціяцій та управи Українського інституту модерного мистецтва.

Дора Турула

Танцюють діти в Боснії

Як уже повідомляла „Свобода" (ч. 33), минулого літа в Українському духовному центрі у Прняворі, Боснія і Герцеговина, діяла літня школа, у якій безкоштовно навчалися 35 дітей. Тимчасом організатор школи о. Петро Овад надіслав до редакції світлину з цієї події, котру ми вміщуємо. На фото: Виступають юні танцюристи.

Золотий ювілей хору „Діброва"

ГАРТФОРД, Кон. – В неділю, 15 вересня відзначено 50-річчя хору „Діброва". В церкві св. Архистратига Михаїла з цієї нагоди була відслужена Літургія. В залі Українського народного дому, відбулася святочна програма, яку попередила мистецька виставка світлин з історії хору „Діброва". Голова хору Зірка Рудик відкрила програму і представила Катрусю Заставську, ведучу програмою. Молитву і благословення Божих дарів провів о. Петро Гронський. Були відчитані привіти від сенатора Крістофера Дада, української „Рідної школи" – директора Світлани Чайки і від Пластової станиці д-ра Андрія Бойка. Під час святочного обіду Меланія Кузьма поділилася споминами про жертвенну працю в нашому терені й околиці. Олесь Кузьма розповів про культурну діяльність хору серед української громади і американського світу. Диригент хору і Олесь Пришляк подякував членам Ділового комітету, колишнім диригентам хору. Після слова диригента, продовжувалася мистецька програма, в якій виступили хор „Євшан", під диригентурою О. Кузьми, виконуючи піснеспіви Дмитра Бортянського, Миколи Леонтовича, Ярословенка, Олександра Кошиця. На закінчення святкової програми відспівано „Боже великий єдиний". За старанням ділового комітету видано пам'ятну брошуру, в якій окрім привітів, були поміщені цікаві знімки хору (всі диригенти від початку існування хору). Брошура гарно зредагована, є певним документом історії хору „Діброва". Слід відзначити, що загальна програма святкової церемонії пройшла з належним успіхом, за що належиться признання і щира подяка Діловому комітетові.

На фото: Хор „Діброва" (диригент Олександер Пришляк). Світлина 1975 року з архіву хору.

П. Шагай

Час читати: ще раз про „Всеукраїнський форум видавців"

Ліда Лихач (праворуч) з відвідувачкою форуму.

ЛЬВІВ. – У залях на всіх трьох поверхах „Палацу мистецтва" – натовп і гул, наче у вулику. Щохвилі через гучномовці заповідають якусь імпрезу чи презентацію. Хто може, той добивається до книжок, розкладених на столах і поличках у кількасот кіосках і прилавках. А є на що подивитися – біля 500 різних книг! Все можна купити по нижчій ціні, ніж у книгарні.

Мені було незвичайно цікаво побачити у Львові 19-ий Всеукраїнський форум видавців – цю найбільшу й найпопулярнішу книжкову виставку в Україні. Цим разом вона відбулася під гаслом „Час читати". З усіх областей з'їхалися наші видавці, були й представники чужомовних видань, як от з Німеччини та Англії. Свято відбулося без спонзорської підтримки, всі кошти взяла на себе громадська організація „Форум видавців" (див. „Свобода" ч. 40).

Протягом трьох днів 20 до 22 вересня 2002 року виставку відвідало біля 40 тисяч зацікавлених, багатьом доводилось чекати в довжелезних чергах, іноді в дощ. Між присутніми був великий відсоток молоді.

Першого дня, який був призначений тільки для учасників, преси й гостей, я змогла спокійніше оглянути кіоски видавців.

Майже без винятку у кіосках обслуговували привітні, усміхнені молоді дівчата. Коло видавництва „Лілея – НВ" (Івано-Франківськ), знаного із гарно оформлених книжок, покупці розпитували, чи буде „їхній" Андрухович. Ніхто не знав, і я його не зустрічала. Були чутки, що Форум відвідає визначний польський письменник Станіслав Лем, автор „Високого замку", однак виявилося, що він не зміг приїхати через проблеми зі здоров'ям.

Найбільше зацікавлених юрмилося біля дитячих видань, особливо біля видавництва „А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА" (Київ). Стіни кіоску були розмальовані ілюстраціями казок. Через голосник проголосили, що видавці влаштують презентацію книжки Дж. К. Ролінґ „Гарі Потер. Філософський камінь". Цю книжку жюрі назвали найкращим виданням в категорії дитячої літератури. Директора видавництва Івана Малковича іменували найкращим редактором. Радісно було, що номінованим до цієї премії було також і видавництво „Ранок" із Харкова. На жаль, не знайшла харківського журналу „Березіль" та криворізького „Кур'єру Кривбасу".

Читачам „Свободи" буде приємно почути, що книга „Українська старовина", про яку з'явилася стаття у числі 39, дістала перше місце в категорії мистецьких та подарункових видань. Її редактором є Лідія Лихач, директор „Родоводу" (Київ). Там біля прилавку завжди було багато зацікавлених. У категорії гуманітарної літератури переможцем став часопис „І" за число 25/2002.

Кращим у категорії „Українська художня література: проза та поезія всіх жанрів" став Василь Ґабор „Піраміда" (Львів). В категорії „Українська словникова, енциклопедична та довідкова література" перше місце одержала Тамара Гуменюк за книжку „Фразеологія перекладів Миколи Лукаша", видавництво „Довіра" (Київ).

Цього року вперше у рамках Форуму відбувся конкурс „Найкращого читача", який провели між учнями львівських шкіл.

Приємно було бачити знані й незнані мені назви видавництв. Радісно було оглядати їхні багатобарвні книжки з великим діяпазоном тематики, включно з електронними та Інтернет-виданнями.

У рамках Форуму відбулися дискусії „Українська книга: як подолати кризу" й „Біла книга освіти України". Я, на жаль, не змогла побути ні на одній з цих дискусій. А криза є, й ми всі того свідомі, й тому мушу додати трохи дьогтю до меду: Так, було 40 тисяч відвідувачів, однак скільки з них могло купувати книжки, коли вони дуже коштовні, беручи під увагу їхні заробітки, не кажу вже про пенсії?

Було біля 500 книг, що змагалися в конкурсі „Книга форуму-2002", однак погляньмо на їхні тиражі: 300, 500, 1,000 на 50-мільйонову державу...

Ліда Палій

Книжки, надіслані до „Свободи"

Літопис УПА, том 34. Лемківщина і Перемищина – політичні звіти – документи. Фундатором цього тому є Головна управа Товариства колишніх вояків УПА в Канаді до 60-річчя постання УПА 1942 - 2002. Редакція: Петро Й. Потічний та Іван Лико. З англомовним вступом.

Літопис УПА, том 35. Покажчик до „Літопису УПА". Книга друга: 21 - 34 томи. 1-3 томи нової серії, 1-3 томи „Бібліотека". „Повстанські могили". Зібрав і впорядкував Степан Шпак.

Літопис УПА, том 36. Книга полеглих членів ОУН і вояків УПА Львівщини. Матеріяли до біографій (з архівних документів).Редактор Мирослав Горбаль. Упорядники: Михайло Павлишин, Михайло Романюк, Євген Топінка, Богдан Тригук, Інна Федущак, Ярослав Тучапський (літературний редактор). Фундатор цього тому – д-р Олександер Клос, у пам'ять кузина Івана Красуляка (псевдо „Сук") і товаришів, які віддали своє молоде життя в лавах УПА за волю України.

Літопис УПА том 37. „На грані мрії і дійсности", спогади підпільника – Івана Лика („Скала", „Богдан"). „Медвідь", Микола Тереfенко, „На грані двох світів", спогади 1945 - 1955. З англомовним резюме. Фундатором цього тому є Українська музейна фундація Романа Дубиняка – для вшанування пам'яті бл. п. Александра Петріва.

Юрій Гаєцький. „Новітня історія України" 1945 – 2001, друге, доповнене видання. Редактор – проф. д-р Євген Федоренко. Оформлення Романа Бруха. Видавництво Шкільної Ради, Нью-Йорк, 2002 рік.

Іван Головацький. „Володимир Темницький і його рід". Книга професора І. Головацького, – це данина пам'яті славним родам Темницьких і Морачевських з одного боку, і персоналізація нашої історії, наближення її до сучасного читача – з іншого. Дослідження, що спирається на багатий документальний матеріял, адресоване історикам, учителям, народознавцям й усім зацікавленим читачам. Монастир Свято-Іванівська Лавра, видавничий відділ „Свічадо", Львів, 2002 рік.

Валерій Сергіїйв. „Географія друзів", вірші російською мовою. Окремий розділ „Дано Водице" – українською мовою. Петропавловськ-Камчатський, 2001 рік.

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ! ХОЧЕТЕ МАТИ СПОКІЙНУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕНУ СТАРІСТЬ — ВСТУПІТЬ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Єпископ Макаріос і Єпископ Тимофій,

Православної Місії в Тексасі, УПЦ-Київського Патріярхату, а також, весь причет, монахів, семінаристів і вірних просить Ваших спільних молитов та Вашої присутности на Храмовому Святі Св. Іоана Золотоустого при Архиєрейському Монастирі Чотирьох Євангелистів і бенкеті в день Св. Іоана Золотоустого 2002 р.Б. на святкуваннях 26-ої Річниці Монастиря.

Порядок (за новим стилем)

Понеділок, 25 листопада 2002 р.Б.

- 6 веч. - **Всенічна**
- 8 веч. - Бенкет **(Трапеза)**

Houston, TX 77087-2409

Вівторок, 26 листопада 2002 р. Б.

- 9 ранку - **Зустріч Архиєрея**
  - **Божественна Літургія**
  - **Молебень біля Храму**
  - **Панахида**

Тел.: (713) 645-0843;Факс: (713) 645-0104

3011 ROE DR.HOUSTON, TX 77087

У ВОСЬМУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ (11 листопада 1994 р.)
нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, ТАТА, ДІДА, БРАТА, ШВАҐРА і ВУЙКА

бл. п.
о. диякона БОГДАНА ЙОСАФАТА ТАРНАВСЬКОГО

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ у слідуючих церквах:

- **Різдва Пресвятої Богородиці в Нью-Бронзвику, Н. Дж.;**
- **Катедрі св. Володимира в Стемфорді, Конн.;**
- **Св. Йосафата в Парана, Бразилія;**
- **Св. Миколая в Ґрейт Медовс, Н. Дж.;**
- **Христа Царя в Бостоні, Масс.**

Просимо про молитви за вічний спокій його праведної душі.

дружина – АННА
діти – ЮРІЙ і ГАЛИНА з родинами

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 10 жовтня 2002 року відійшов з цього світу наш найдорожчий МУЖ і БАТЬКО

бл. п.
ВОЛОДИМИР ШИПРИКЕВИЧ

В імені моїм і всієї нашої родини складаю щиру подяку о. ФранковіІсточину за духовну опіку під час недуги Покійного і за похоронні відправи в катедрі св. Володимира у Філядельфії і на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

Подяка належиться Олі Якимів за дбайливу і добру опіку над хворим, якою вона облегшувала його терпіння.

Щиро дякуємо Родині, усім Приятелям та Знайомим, що прийшли помолитися разом з нами за спокій душі бл. п. ВОЛОДИМИРА, як також за всі писемні і усні вислови співчуття, що улегшили нам тяжкі хвилини розлуки з МУЖЕМ і БАТЬКОМ.

Сердечно дякуємо за щире прощальне слово інж. Методія Борецького, голови Товариства Українських Інженерів Америки, відділ у Філядельфії, та за слово про Покійного від проф. Григорія Грабовича, професора української літератури на катедрі ім. Дмитра Чижевського, Гарвардського університету, яке прочитав д-р Роман Процик.

Дякуємо сестрицтву при церкві св. Андрія в Бавнд-Бруку за приготування тризни, а похоронному заведенню Михайла Насевича за взірцеве переведення похорону.

Дякуємо сердечно за квіти й датки на різні цілі в пам'ять Покійного та за Служби Божі.

НА ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ зложили:

Наталка і Біл Гагарті, Юліян і Олена Головчак, Юрій і Марія Гончаренко, Олександра Івасиків, Ірена Ільницька, Роман і Рома Когут, Марія Максим'юк, Марта Морачевська, Марта і Христина Озарків, Віра Пак, Стефан Рожок, Христина Чорпіта, д-р Ярослав і Марта Яримович, 43-ий Відділ СУА.

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Нью-Йорку:

	500	дол.	Петро і Ілона Шиприкевич;
	150		Богдан Стеців;
по	100		Людмила Васінчук; Василь і Оксана Палійчуки, 67-ий Відділ СУА у Філядельфії;
по	50		д-р Юрій і д-р Стефанія Бережницькі, Слава і Мирон Білас, Оксана Лобачевська, Оксана Мандибур, Анастазія Онуферко, Юрій і Аврелія Слюсарчук, Анна Чорнобіль;.
	30		Олександер і Іванна Білик;
по	25		Ліда Бук, Данило і Ксеня Захарчук, Віра Кліш, Іванна Лучишин, Артемізія Никорович, Віра Пак, Володимир і Дзвена Романів, Мирон і Галя Тицькі, Оксана Трабако, Дарія Федак, Роман і Іванна Федик.

НА ФОНД КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ:

	500	дол.	Роман і Марта Шиприкевич-Волчук;
по	100		Юрій і Марія Гончаренко, д-р Роман і Лідія Процик, Софія Слюзар, Олександра Яцкевич;
	75		Український Інвестиційний Клюб у Філядельфії;
по	50		Маріянна і Вікторія Вакуловські, Іван і Наталія Даниленко, Марія Захаріясевич, Михайло і Оксана Комановські, Марта Тарнавська;
	40		Ірина Щерба;
	20		Методій Борецький;

НА УКРАЇНСЬКИЙ ОСВІТНО-КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ:

	500	дол.	Олена Шиприкевич;
по	50		Адріян Гаврилів, Ярослав і Надія Заліпські, Лев і Ірина Кушнір, Олександер і Ірена Михалюк, Ріта і Олег Послушні;
	40		Борис і Ніля Павлюк;
	30		Іван Куземський;
по	25		Вячеслав Нікіш, Осип і Надія Німилович, Оксана Ткачук, Ярослав і Марта Яримовичі;
по	10		Володимир Возьний, Василь Петрів.

НА ФУНДАЦІЮ ДАНИЛЕВИЧА:

	100	дол.	Мотря і Андрій Головінські;

НА УКРАЇНСЬКИЙ ДАРУНОК ЖИТТЯ (Ukrainian Gift of Life):

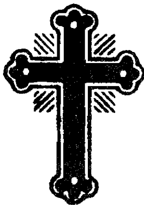
	50		Орися і Тарас Новосівські.

Щиро дякую,

дружина – ОЛЕНА ШИПРИКЕВИЧ з родиною

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
17 листопада ц. р. 2002 р.
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА
в Українській Православній Катедрі св. Володимира 6720 N 5th St., Філядельфія, ПА 19126 о год. 9:30 ранку.

Ділимося сумною і невимовно болючою вісткою, що 31 жовтня 2002 р. в шпиталі у Порт Джервіс, Н. Й., відійшла у вічність наша дорога ДРУЖИНА, БРАТОВА, ШВАҐЕРКА й СТРИЯНКА

бл. п.

ГАЛИНА БАЛАБАН

з дому БЗОВСЬКА

нар. 25 січня 1914 р. в Нью-Йорку, Н. Й.

Довголітня членка Відділів ООЧСУ, УККА, СУА і Об'єднання, парафіянка церкви св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.

Покійна Галина народилася в Нью-Йорку, але вже дворічною дитиною переїхала з батьками до Саванна, Джорджія, де закінчила середню і вищу освіту. Через останні 32 роки проживала в Сперов Буш, Н. Й. і була активною в місцевих українських організаціях. Часто виступала як піяністка й акомпаньяторка. В 50-ту річницю відзначення голодомору в Україні в 1932–33 рр. виголосила промову в англійській мові на радієвій стації „Культурна година" в Порт Джервіс.

Залишилися в глибокому смутку й болю:

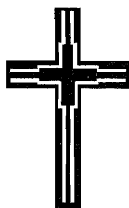
муж – ВОЛОДИМИР
братова – УРШУЛЯ
шваґер – ЯРОСЛАВ з дружиною АНАСТАЗІЄЮ і їхніми дітьми ЛІСОЮ з мужем ДЖАНОМ ВЕСТОН і внучками, та сином МИХАЙЛОМ
шваґер – БОГДАН з дружиною ГАЛИНОЮ
та ближча і дальша родина в Америці, Україні, Польщі й Канаді.

ПАНАХИДА відбулася в неділю, 3 листопада 2002 р. в похоронному заведенні Ґрей-Паркер, Порт Джервіс, Н. Й.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в понеділок, 4 листопада 2002 р. в українській церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й., а відтак на українському цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Вічна Їй пам'ять!

Замість квітів, згідно з волею Покійної, просимо складати пожертви на сиротинець в Тернополі через United Ukrainian American Relief Comm. 1206 Cottman Ave., Philadelphia, PA 19111.

Ділимося сумною вісткою, що в п'ятницю, 1 листопада 2002 р., після важкої недуги, помер наш найдорожчий МУЖ, ВУЙКО і СТРИЙКО

св. п.

ПЕТРО ЯБЛОНСЬКИЙ

нар. 22 лютого 1927 р., в м. Мильно на Тернопільщині, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, а похоронено Покійного на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд-Вруку, Н. Дж.

Залишив у глибокому смутку:

дружину – ІРЕНУ
брата – СТАНІСЛАВА з дружиною ЯРОСЛАВОЮ і синами ПЕТРОМ, ІГОРЕМ і РОМАНОМ з родинами в Україні
племінницю – ОКСАНУ
кузинів – РОМАНА ПАВЛИШИНА з родиною
– РОМАНА ЧИЧКУ з родиною у Франції
та ближчу і дальшу родину в Україні

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів проситься складати датки на церкву св. Івана Хрестителя в Нюарку.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла від нас у вічність 31 жовтня 2001 р. наша найдорожча МАМА, ТЕЩА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.

ОЛЕНА СМУЛКА

з дому РОСНЕЦЬКА

Цією дорогою складаємо щиру подяку рідним, приятелям і знайомим за особисті, писемні і телефонічні вияви співчуття, за участь в похоронних відправах, молитви та Служби Божі.

Сердечно дякуємо о. Ґуровичові за духовну опіку під час недуги Покійної та переведення похорону і за прощальне слово під час Служби Божої.

Щиро дякуємо за квіти й пожертви в пам'ять нашої незабутньої Мами, Бабці й Прабабці.

НА ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ зложили:
Diane Ashcroft, Марта і д-р Володар Лиско, Світляна Недільська, Анна і Данко Недільські, Андрій і Морін Недільські, Дарка і Анатолій Рапина, о. Тарас Савчинський, Галина і Богдан Титли.

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЬЮ-ЙОРКУ зложили:

	500 дол.	Оксана і д-р Альберт Кіпа.
	200	Світляна Недільська, Анна і Данко Недільські, Морін і Андрій Недільські;
по	150	Тамара і Андрій Лащик, Анна і Роман Мац, Варвара і д-р Ігор Цегельські;
по	100	Софія і Тит Ґеврик, Уляна і д-р Борис Глинські, Олена Карпляк, Ірина Кашубинська, Маріянна і д-р Святослав Кіпа, Ірена і Марта Копач, Віра Смулка Лащик, Марта і д-р Володар Лиско, Ольга Смулка, Софія і Андрій Титли, Стефанія Цегельська;
	60	Wanda Andino;
по	50	Віра і Богдан Андрушків, Ірена і Ричард Дейгил, Оксана і Тарас Кольцьо, Надя і Юрко Цегельські;
по	30	Олена і Роман Брехун, Марія Кальба, Оксана Луцька;
по	25	Люба і Ігор Бугай, Анна Гарас, Іванна і Віліям Гибард, Rosemary Eby, Олена і Володимир Карпинич, Надя і Овен Кид, Марія і Іван Куземські, Марта Кулішенко і Мирослава Луцька, Богдана і Евген Михайлів, Ірена Мороз і Ігор Мороз, Надія Оранська, Наталія Савицька, 91-ий Відділ СУА, Оля Цегельська;
	20	Janet and Clifford Hanninen;
по	10	Марія Галушка, Vera Hudzinski.

НА УКРАЇНСЬКУ ВІЛЬНУ АКАДЕМІЮ НАУК у США зложили:

по	100 дол.	Оксана і д-р Альберт Кіпа, Маріянна і д-р Святослав Кіпа;
	50	Ірена і Ричард Дейгил.

Ще раз дякуємо всім, що разом з нами відпровадили нашу найдорожчу Маму, Тещу, Бабцю і Прабабцю на вічний спочинок.

ВІРА СМУЛКА ЛАЩИК з родиною
ОКСАНА й АЛЬБЕРТ КІПА з родиною

ПОДЯКА

Глибоку й найширішу подяку складаємо усім, що прощали нашу ДРУЖИНУ і ТЕТУ

бл. п.

ВОЛОДИМИРУ ДЕМКІВ

на дорогу у вічність, і були з нами вчас смутку і болю.

Дякуємо Високопреподобним Отцям: о. Петрові Бабею, парохові української католицької церкви Пресвятої Евхаристії, о. Йосафатові Корчинському, о. Іванові Борщикові, о. Богданові Лукійові та о. мітратові Петрові Стецюкові за відслуження усіх похоронних відправ.

Лізі Українських Католицьких Жінок за уважливість супроти нашої недужої ДРУЖИНИ і ТЕТИ, та за активну участь у звеличанні пам'яті Покійної під час Панахид і ПОХОРОННОГО БОГОСЛУЖЕННЯ.

Усім рідним, приятелям і знайомим за віддання останніх прислуг Покійній, за молитви та участь у ПОМИНАЛЬНИХ БОГОСЛУЖЕННЯХ.

Усім, що увінчали могилу бл. п. ВОЛОДИМИРИ ДЕМКІВ живим, свіжим квіттям.

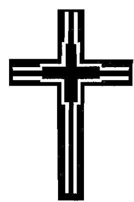
Усім жертводавцям за ласкаві пожертви на фонд ПОМІЧ УКРАЇНІ.

Усім за ласкаві слова співчуття для родини Покійної.

Нехай Господь благословить усіх вищезгаданих за відкриті серця для Покійної і нас.

ЮРІЙ ДЕМКІВ
ЕРАСТ І РОМАШКА МРИЦ

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

Ділимося сумною вісткою, що в суботу, 19 жовтня 2002 р., після тяжкої і довготривалої недуги відійшла у вічність

бл. п.

АННА ХАРИШ МЕЛЬКО

нар. 2 жовтня 1923 р., в Рогатині, Україна, в родині ПЛЕКАН

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 24 жовтня 2002 р. в Греко-Католицькій Катедрі у Філядельфії, а прах Покійної, на її бажання буде відісланий в Рогатин на вічний спочинок.

Залишила в смутку:

мужа – ВОЛОДИМИРА
племінниці – МАРІЮ ПЛЕКАН з дітьми НАТАЛЕЮ і АНДРІЙКОМ
– НАДІЮ САВКІВ з мужем МИХАЙЛОМ в Україні
та ближчу і дальшу родину в Україні, ЗСА і Англії

Вічна Її пам'ять!

Просимо о молитви за душу Покійної.

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ
відходу від нас МУЖА, БАТЬКА і ДІДА

св. п.

МИРОСЛАВА ЯРЕМКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА в церкві св. Івана у Випані,
23 листопада 2002 р., о год. 5-ій по пол.

Помолимося за Його душу і подякуємо Господеві за те, що дав нам ласку бути частиною Його життя.

Дружина і родина

У СЬОМУ СУМНУ, БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність мого найдорожчого та незабутнього
ЧОЛОВІКА

бл. п.

ВАСИЛЯ МЕЛЬНИКА

пом. 8 листопада 1995 р.

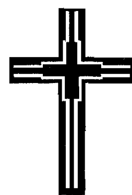
будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ В ЦЕРКВАХ:

- св. Миколая, Баффало Н. Й.;
- св. Василія, Лакавана;
- Н. Д., Міссісага, Торонто;
- свв. Петра і Павла в селі Урмань, Україна.

Просимо згадати Покійного у своїх молитвах.

Дружина ГАНЯ МЕЛЬНИК

У глибокому смутку повідомляємо що 31 жовтня 2002 р., в ранніх годинах, у Сиракюз, Н. Й., відійшла у вічність

бл. п.

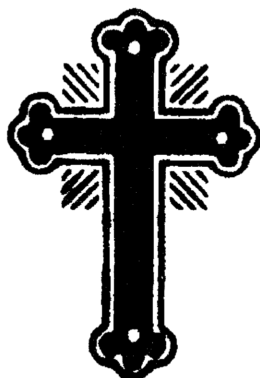
КАТЕРИНА КРЯК
з дому ШИМСЬКА

нар. 10 березня 1913 р. в м. Полонна, Лемківщина.

Залишилися у глибокому смутку:

невістка – ХРИСТЯ КРЯК
внуки – МИХАЙЛО і ЮРКО
– ПРАВНУКИ
сестра – ЕВА МАСЛЮХ в Канаді.

Вічна Її пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 27 жовтня 2002 р., відійшов у вічність на 88-му році життя наш найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО, ДІДУСЬ, ПРАДІДУСЬ і БРАТ

бл. п.

МИХАЙЛО ПРОЦАК

нар. в Саноці, Польща.

У глибокому смутку залишилися:

дружина – АННА
сини – СЛАВКО з дружиною ДЖОВЕН
– ЗЕНЕК з дружиною САНДРОЮ
донька – МАРИСЯ з чоловіком ҐЛЕНОМ
внуки – БРЕНДОН, ДЖАН, ДЖАНАТОН, САРА
правнучка – ВІКТОРІЯ
сестри – АННА і ЮСТИНА
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді, Україні і Польщі

Вічна Йому пам'ять!